

LHV ajakiri

Investeeri!

Nr 11 | SÜGIS 2010

INTERVJUU:

Jean-Claude Trichet:
investorid
alahindavad
euroala

MAKSUD:

erainvestori kasum
vabaneb maksust

BÖRSIETTEVÕTE:

Eesti au ja uhkus
läheb börsile

AJALUGU:

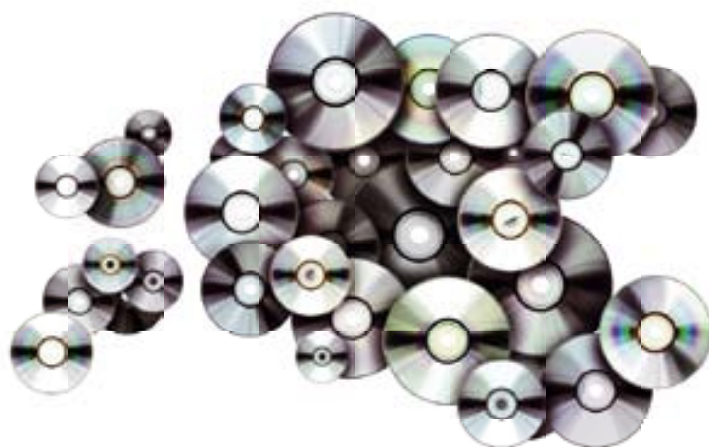
Eesti raha
läbi aegade

GURU:

Facebooki-
miljardär Mark
Zuckerberg

**Janika
Mölder:**
tippvõimlejast
koolijuhiks

II SAMMAS: LHV TOOTLUSED JÄTKUVALT PARIMAD

Kvaliteetset heli tahavad kõik.
See on mõistetaav.

EMT on leviala arendusse investeerinud 2 korda rohkem kui konkurendid kokku.

Sisukord

- 4 Intervjuu**
Euroopa Keskpanga presidendi **Jean-Claude Trichet** sõnul alahinnatakse euroala.
- 8 Maksud**
Uuest aastast kaob erainvesteeringutelt teenitud kasumilt tulumaks.
- 12 Investori ABC**
Tutvustame Balti börside säravamaid ettevõtteid.
- 16 Persoon**
Tippiluvõimleja **Janika Mölder** koolitab endale järglasi.
- 20 Börsiettevõte**
Eestlaste au ja uhkus **Skype** läheb börsile.
- 22 Ajalugu**
Eesti territooriumil on käibel olnud ka araablaste mündid.
- 28 Guru**
Inimeste edevus Facebookis tegi noorest entusiastist **Mark Zuckerbergist** miljardäri.
- 34 Privaatpangandus**
Rikkuse kasv Aasias pakub privaatpangandusele tohutuid võimalusi.
- 36 Pensionifondid**
Klientide arv töötab uue aasta algusest kasvada üle 60 protsendi.
- 40 Koolitus**
Algab ainult naistele mõeldud koolitussari.
- 41 Börsihai**
Oodata on põnevat aktsiamängu.
- 42 Uudised**
Bilansimaht ületas miljardi krooni piiri. Investeeringuskool ootab.
- 44 Suur uudis**
LHV Panga juhatuse esimees **Erki Kilu** räägib Soome-plaanidest.
- 46 LHV toetab**
Jalgpalliliidu president **Aivar Pohlak** selgitab ala hetkeseisu.
- 49 Raamatud**
Uusi teoseid LHV raamatukogus.
- 50 Ristsõna**
Lahenda ja võida seminaripääsmeid!

Raha paigutamine tulusamaks!

Investeerida on võimalik ja mõistlik ainult siis, kui oled piisavalt rikas, piisavalt tark ja sul on kõvasti vaba aega, et oma investeeringutega tegeleda. Ühtlasi võiksid olla ka ilus! Ilus peab olema, sest muudu investeerida ei saa. Punkt!

Tegelikkusega eelneval küll palju ühist ei ole, aga kahjuks kohtab sellist hoiakut väga tihti. Jah, investeerimine ei pruugi olla lihtne, kuid ometi on see enamikule jõukohane.

Me kõik puutume üksjagu palju investeerimisega kokku – iseasi, kas teadvustame seda endale või mitte. Investeerimine ei ole pelgalt „suurte poiste” mäng, kus paigutatakse suurt raha eesmärgiga teenida sellelt tulevikus veelgi suuremat raha. Samamoodi on investeerimine raha hoidmine tähtajalisel hoiusel või vara kogumine kohustuslikku pensionifondi (rahvasuus teise sambasse).

Pisut teenimatult on pensionifondid jäänud tähelepanu alt välja kui „paratamatus”, millega lihtsalt peab arvestama. Samas on paljude eestimaalaste jaoks pensionifondi kogutud vara nende suurim sääst. Ja oma säästudel tuleks silm peal hoida.

Laulusalm ütleb, et inimene õpib kogu elu, sureb aga ikka lollina. Et mitte rügada kogu elu ja surra siiski vaesena, tasub leida oma varale mõistlik rakendus.

Siinkohal on abikäe ulatanud ka riik, kes on teinud teoks ammuse lubaduse ning kiitnud heaks tulumaksuseaduse muudatused, mis hakkavad kehtima tuleva aasta algusest. Uuendatud seadus sisaldab peale kosmeetiliste muudatuste mitut päris uut võimalust oma finantsvarasid kasvatada. Neist ehk märkimisväärsim puudutab füüsiliste isikute maksustamist.

Muudatuste kohaselt tuleb maksustamisel kohelda füüsiliste isikute väärtpaberinvesteeringutest saadud kasu samamoodi nagu juriidiliste isikute väärtpaberinvesteeringutest saadud kasu. Põhimõtteliselt tähendab see, et investeeringutulu maksustamine lükatakse edasi kuni selle tulu n-ö tarbimisse võtmiseni. Alates 2011. aastast saab iga eraisik määrata, milline on tema investeerimiskonto. Sellelt kontolt teenitud tulult ei pea tasuma tulumaksu enne, kui raha kontolt välja võetakse ja see igapäevasesse tarbimisse läheb. Niisiis on, mida kaaluda.

Lauri Paeveer
LHV Panga müügijuht

Ajakirja Investeeri! annab välja LHV
www.lhv.ee, investeeri@lhv.ee, tel 680 0400
Vastutav väljaandja: Andres Kask
Tootja: Profimeedia OÜ
www.profimeedia.ee, info@profimeedia.ee
Toimetaja: Tiit Efert, **kujundaja:** Martin Mileiko
Trükk: Unipress, **trükiarv:** 40 000

Tekst: **Jean Quatremer** (Libération)

Trichet: euroala alahinnatakse

Osa investoreid ja turuosalisi kaldub alahindama Euroopa võimet teha julgeid otsuseid, ütleb Euroopa Keskpanga president **Jean-Claude Trichet.**

Mis te arvate, kas jaanuarikuust alates euroala raputanud riigivõlgade kriis on praeguseks läbi? (Intervjuu on tehtud juuli keskel.)

Investorite ja hoiustajate mure riigivõla pärast on üleilmne nähtus, iseäranis on see mõjutanud arenenud riike. Tõepoolest tabas 2008.–2009. aasta finantskriis arenenud riike raskelt, enamasti sai valitsussektor tugevalt kannatada. Kreeka juhtumi puhul oli osa investoreid eriti veendunud selles, et Kreeka valitsus ei suuda teha julgeid ja samas täiesti vältimatuid otsuseid, samuti selles, et nii Euroopal kui ka rahvusvahelisel kogukonnal puudub võimsus toetada Kreeka kriisist väljumise kava. Veelgi üldisemal tasemel: minu arvates alahinnati alguses üsna märkimisväärselt eurooplaste võimekust seista silmitsi raske olukorraga.

Aga praeguseks on meil olemas Kreeka abistamise kava, mille on heaks kiitnud Rahvusvaheline Valuutafond ja Euroopa Komisjon koos Euroopa Keskpangaga (EKP), samuti euroalasse kuuluvate riikide valitsused. Mitu Euroopa riiki on kiitnud heaks ulatusliku kriisist väljumise paketi ning on täis otsustavust tasakaalustada

eelarve. Euroala riikide valitsused on otsustanud toetada Kreekat ligi 80 miljardi euroga ning asutada europiirkonna finantsstabilisatsiooni fond (*European Financial Stability Facility*) kuni 440 miljardi euroni küündiva tagatisreserviga – seda lisaks eelmainitud 80 miljardile ja 60 miljardile eurole, mis on plaanis rakendada Euroopa Liidu tasemel. Vaid mõni kuu või isegi mõni nädal tagasi olid investorid hinnanud seda kõike võimatuks. Nüüd hakkavad nad nende otsustega juba järk-järgult arvestama.

Kas sel juhul oli tegu sellega, et turud alahindasid Euroopa Liidu poliitilist tahtekindlust?

Paljud investorid ja turuosalisel kalduvad alahindama Euroopa võimet teha julgeid otsuseid. Nende kaitseks võib muidugi öelda, et Euroopa institutsionaalne ülesehitus erineb väga palju sellest, millega nad on harjunud, eriti teisel pool Atlandit. Otsuste langetamise protsessid on erinevad. Kuid oleks viga alahinnata Euroopat üldiselt ning iseäranis euroala.

Turud ründasid Euroopat täpselt kõige haavatavamast kohast: Euroopal on föderaalne rahanduspoliitika ilma ühise majandus- ja eelarvepoliitikata.

Mina neid asju küll nii ei kirjeldaks. Alates 2007. aastal vallandunud laiaulatuslikust kriisist, millele me vastasime tagasilanguse vältimisega ning mis oleks võinud olla sama laastav kui 1929. aastal, on kõikide – mitte ainult euroala riikide, vaid kõikide – tööstusriikide eelarvepoliitika olnud haavatav. Majanduslanguse ulatus on nõrgendanud paljusid juba ennegi raskustes olnud riigieelarveid. Ma ei käsitaks juhtunut mitte kui euroala sihilikku rünnet, vaid pigem kui tööstusriikide eelarvepoliitika proovilepanekut. Mõni riik on seejuures näidanud end haavatavana kui teised. Kindlasti on tõstatud ka pakiline küsimus eelarvepoliitika teiste riikide poolse järelevalve tõhususest.

Kas Euroopa ei reageerinud eelarvekriisidele liiga hilja, kui arvestada, et kriisi kõik elemendid olid olemas juba varakult, 2009. aasta jaanuaris?

Turgude usalduse kaotusest mõjutatud riikidel oli esmalt hädavajalik kehtestada eelarvepoliitika, millega oleks võimalik mõjuda veenvalt kõigile turuosalistele. Kreekal see 2009. aastal ei õnnestunud. Küll aga muutis selline tegevuskaava palju näiteks Iirimaa jaoks, kes hoolimata oma olukorra keerukusest koostas ja võttis vastu kõigepealt laiahaardelise kriisiprogrammi ega jäänud ootama olukorda, kus leiab end investorige silmitsi jäädes väga raskest seisukorrast. Muidugi, Kreeka juhtumi puhul lisandus veel äärmiselt ebaharilik ja ohtlik valeandmete esitamine. Seejärel rõhutab EKP nõukogu vajadust sõltumatu organi järele, eelistatavalt Euroopa Komisjoni koosseisus, kes oleks võimeline kehtestama reeglistiku selleks, et statistika ja eelarvepoliitika hinnangud oleksid pädevad. See on võtmekoht: kui tegelikud näitajad oleksid teada olnud, oleksid asjaolud ilmselt teistsuguseks kujunenud.

Miks pidi ootama 2010. aasta 10. maini, et sekkuda riiklike võlakirjade järelturule ning alles siis asuma ostma Kreeka ja teiste riikide võlakirju? Kui te oleksite teinud seda varem, oleks see tõrjunud spekulante.

Sekkusime, sest nägime 6. mai õhtul ja reedel, 7. mail ohtlikku ja seniolematut rahaturgude valetoimimist teatavates euroala riikides. Tol õigel hetkel ning sugugi mitte varem, jõudsime otsusele, et euroala ühes piirkonnas on väga suur probleem meie rahanduspoliitika elluviimisega, samuti, et peame panustama kõnealuste turgude toimimise normaliseerimisse. Meil polnud plaanis muuta oma rahanduspoliitikat, milleks on tagada meie 330 miljonile kaaseurooplasele

Euroopa Keskpank

Euroopa Keskpank on Euroopa Liidu institutsioon, kes vastutab rahapoliitika eest euroalal, millega Eesti liitub 1. jaanuaril 2011. EKP asub Saksamaal Maini-äärses Frankfurdis. Nõukogusse kuuluvad kuus juhatuse liiget ning euroala riikide keskpankade presidendid. Jean-Claude Trichet on Euroopa Keskpanga president alates 2003. aastast.

hindade stabiilsus. Inflatsioon on maks, mida peavad maksma vaesed ja kõige haavatavamad.

Kas EKP ülesannete hulka ei kuulugi liikmesriikide kulutamiseralli pidurdamine?

Keskpank ei peaks kindlasti klaarima riikide valitsuste vigu – neid, mille eest me neid pidevalt hoitanud oleme.

Sellel põhjal olete ostnud praeguseks kokku valitsuste võlakirju juba 59 miljardi euro ulatuses. See on hiiglaslik arv!

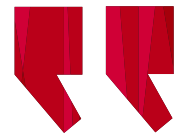
Nende sekkumisostude mõju on kõrvaldatud. Me säilitame oma rahanduspoliitika muutmatusena. Meie arvates on praegune rahanduspoliitika sobiv selleks, et säiliks hinnastabiilsus. Et vältida rahanduspoliitika muutumist kasvava likviidsuse tõttu, tegeleme sekkumisostudest tekkinud likviidsuse täieliku kõrvaldamisega.

Kas EKP-st pole saamas n-ö halb pank, kes võimaldab kommertsbankadel vabaneda oma kahtlasevõitu riiklikest võlakirjadest?

Ei, meie sekkumise ainus eesmärk on viia keskpanga rahapoliitika tõhusamalt ellu teatavate võlakirjaturgude paremasse toimimisse panustamise kaudu.

Kas pole ohtu, et kriisi järgmine staadium lööb välja erasektori võlakirjaturul, nagu see juhtus Hispaanias, kus krediitiasutused on väga haavatavad?

Praegu läbielatava üleilmse kriisi üks allikas oligi erasektori võlakirjaturu mõne instrumendi küsimärgi alla seadmine. Hiljem tekkinud riigivõla probleemid on põhjustanud erasektori kriisi. Kõik arenenud riigid peavad muutma oma kõikide valdkondade riikliku poliitika kindlaks ja usaldusväärseks, eriti käib see eelarvepoliitika kohta. Samuti on väga oluline, et teatavate asutuste bilansid oleksid jätkuvalt tasakaalus.

Keskpank ei peaks kindlasti klaarima riikide valitsuste vigu – neid, mille eest me neid pidevalt hoitanud oleme.

Praegu toimub see nn koormustestide kaudu; õnneks on eurooplased otsustanud olukorda ohjama asuda, tulemusi hakatakse avaldama pankhaaval.

Kas pankade kappides on peidus veel palju luukeresid?

Koormuskatsete eesmärk on mõõta pankade koormustaluvust eriti rasketes oludes. Läbi- paistvus on väga oluline. Asjade sarnast käiku oleme jälginud juba Ameerika Ühendriikides, kus minevikus oli usalduse puudus üleüldine ning koormustestide tulemuste avaldamine aitas sellest vabaneda.

Kas oleks vajalik tihedam eelarveline lõimimine, et vältida sellise kriisi kordumist?

Me peame üritama minna nii kaugemale kui võimalik ilma asutamislepingut muutmata, kasutades väga varajast seiret ja peaaegu automaatseid sanktsioone. Samuti peame karmistama ja laiendama sanktsioone nii, et euroala muutuks selliseks, nagu meil oleks see eelarveföderatsiooni puhul.

Kas föderaalne eelarve poleks ideaalne lahendus?

Föderaalne lahendus nõuaks institutsionaalsel tasandil suurt edasihüpet. Mulle näib, et täielikult väljakujundatud poliitiline föderatsioon pole praegu see, mida liikmesriigid sooviksid. Eraviisiliselt, kodanikuna, kahetsen, et 1990. aastatel jäeti kasutamata võimalus astuda sel teel järgmisi samme. Seniks on vastutus majandusühenduse kui majandus- ja rahaliidu EMU all-osa eest jäänud liikmesriikide endi õlule. Liikmesriigid täidavad seda kohustust loomulikult oma riigiasutuste raames. On öeldud, et need n-õ partnerid ehk riikide valitsused – mis on küll piisavalt juhitud Euroopa Komisjoni poolt koos EKP-ga – ei peaks kõhkleva vastastikku oma kohustuste täitmisel. Valitsused peaksid kindlustama selle, et ükski neist ei kehtestaks kurssi, mis seaks kahtluse alla euroala kui terviku stabiilsuse. Riigid on ju äsja näinud, kui suures ulatuses nad ühist saatust jagavad.

Ehk peaks saama mõne Euroopa riigi võlgadega hakkama ühiselt?

Oleme olnud alati vastu rahaliste operatsioonide ühendamisele, sest see võtaks liikmesriikidelt nende vastutuse ja nad kaotaksid korralikuks valitsemiseks rahalise stiimuli.

Kas praegu suures segaduses vaevlevates liikmesriikides välja kuulutatud ranged meetmed ei ohusta uue kasvu esimesi rohelisi võrseid?

On vale mõelda, nagu oleks eelarvepoliitiline kasinus ohuks kasvule ja töökohtade loomisele.

Praegu on peamine probleem usalduse puudus eraisikute, firmade, hoiustajate ja investorite seas.

Praegu on peamine probleem usalduse puudus eraisikute, firmade, hoiustajate ja investorite seas, kes tunnetavad, et eelarvepoliitilised otsused pole usaldatavad ega jätkusuutlikud. Paljudes riikides kujutab see kindlusepuudus ohtu majanduse taastumisele. Riigi eelarvepoliitilise usaldusväärstust lisavad ranged meetmed tugevdavad kindlustunnet, suurendavad majanduskasvu ning soodustavad töökohtade loomist.

Kas oleks vaja asutada üleeuroopaline reitinguagentuur, sest praegused anglosaksi agentuurid on lisanud kriisi ajal vaid õli tulle?

Üldiselt on reitinguagentuuridel tsüklilisest võimendav mõju. Neil on kalduvus võimendada finantsturgude üles-alla kõikumisi. See on praegu vägagi ilmne. Selline asi töötab finantsstabiilsusele vastu. Tõenäoliselt on soovitatav teha lõpp kolme agentuuri üleilmsel konkurentsi- vabale võimutsemisele. Kuid peaaegu on kahandada agentuuride tekitatavat võimendusefekti või kõrvaldada see.. **LHV**

200

SUL ON KAUNIS NAIN, VÖRRATUD LAPSED,
SUUREPÄRANE KODU?

ELUS ON VEEL PALJU ENAMAT

RCZ'i tutvumishind alates 369 500 EEK

Keskmine kütusekulu 5,3 – 7,3 l/100 km ja CO₂ emissioon 139 – 168 g/km.

www.peugeot.ee

UUS PEUGEOT **RCZ**

PEUGEOT
MOTION & EMOTION

Tekst: **Tiit Efert**, pildid: **Olga Makina, erakogu**

Erainvesteeringud tulumaksust vabaks

Kuidas mõjub investeerimisele riigikogu suvine otsus kaotada erainvesteeringutelt tulumaks ja kuidas uus süsteem toimima hakkab, selgitab LHV Panga investeerimispan- ganduse ja analüüsi juht **Erki Kert**.

Sellest sammust on nii kaua räägitud, miks see alles nüüd tehti?

Eraisikute väärtpaberitulu maksuvabastusest hakati rääkima juba 2007. aasta lõpus, kuid vastava seadusemuudatuseni jõuti alles tänava suvel. Otseseid põhjusi, miks seadusemuudatu- se vastuvõtmine sedavõrd kaua aega võttis, on raske väga täpselt välja tuua. Kindel on see, et nii pangad ja investeerimisühingud kui ka Eesti Maksumaksjate Liit olid algusest peale selgesti seadusemuudatuse elluviimise pooldajate leeris. Vastukaaluks rääkis valitsusliit vajadusest seadusemuudatuse eelnõu lihvida, et välistada võimalikud pettused ning seaduse pahatahtlik ärakasutamine. Reaalsust vaadates on muidugi selge, et eelnõu vastuvõtmise edasilükkumise taga oli ka ootamatu majanduskriisi mõjul väga pingeliseks muutunud riigieelarve.

Võime rõõmustada, et seadusemuudatus on tänaseks vastu võetud ning ühtlasi on võetud ar-

vesse paljusid pankade ja teiste turuosaliste ar- vamusid selle paremaks muutmiseks. Kui algne eelnõu piiras tunduvalt instrumentide ja turgu- de hulka, millele tulumaksuvabastus kehtib, siis koostöös turuosalistega on vastuvõetud seadu- semuudatus selles osas märgatavalt parem ning katab ära kõik laiemalt vajalikud investeerimis- võimalused. Samuti oli esialgses eelnõus välistatud väärtpaberite soetamine spetsiaalselt selleks otstarbeks võetud laenuga. Nüüd saame aga rõõmuga tõdeda, et LHV klientide hulgas väga populaarne ja mugav võimenduslaenu toode saab jätkuda samas vormis ega valmista klientidele peavalu ka tulevikus.

Kui suurt kasvu investeerimistegevusele tänu sellele prognoosite?

Kohest efekti investeerimistegevuse märgata- vate kasvule oleks arvatavasti liialt optimistlik ennustada. Aktiivsemad investorid on tänaseks juba niigi oma investeerimistegevuse vastavaots-

Investeeringukonto sobib kõigile

Järgmisest aastast jõustub tulumaksuseaduse oluline muudatus, millega kaotatakse põhimõtteline maksueri- nevus füüsilise isikuna ja äriühingu kaudu tehtud investeeringute maksustami- sel. Mis täpsemalt muutub?

Investeeringukonto mõte seisneb selles, et füü- siline isik soetab finantsvara investeerimis- konto kaudu ning maksab hiljem finantsvaralt saadud tulult tulumaksu ainult investeerimis- kontole tehtud väljamaksete ja sissemaksete vahel ehk tarbimisse võetud rahalt. Seega on või- malik liikuda ühelt investeeringult teisele ilma vahepealse maksukohustuseta.

Sarnaselt maksustatakse nende investorite tulu, kes on teinud investeeringuid isik-liku osahinguga kaudu ning maksavad saadud kasumilt tulumaksu alles seoses dividendide jaotamisega. See tähendab, et nüüd on antud igahühele võimalus lü- kata finantsinvesteeringutest saadud tulu maksustamishetke edasi.

Investeeringukontolt soetatavale fi-

nantsvarale on kehtestatud piirangud lubatud finantsinstrumentide ja turgude osas. Väga üldi- selt öeldes on finantsvaraks väärtpaber, investee- rimisfondi aktsia või investeerimisfondi osak, hoius, elukindlustusleping, tuletisinstrument ja lühiajaline võlaväärtpaber.

Investeeringukontode arvu seadus ei piira, kuid konto peab olema avatud krediidiasutuses või selle filiaalis, mis asub Euroopa Majandus- piirkonnas või OECD liikmesriigis (vt lisatud loetelu). Mitme konto olemasolul maksustatakse summaarset väljamaksete ja sissemaksete vahet.

Investeeringukontona võib kasutada ka senist arvelduskontot, kuid mõistlikum oleks avada eraldi konto, et hilisem maksuarvestus oleks lihtsam. Kui investeerimiskontole laekub näi- teks palk ja kontolt makstakse kommunaalar-

Tekst: **Ranno Tingas**
Konsultatsiooni- ja
audiitorbüroo
Ernst & Young
partner

tarbeliste ettevõtete alla suunanud ning nautinud reinvesteeritava tulu maksuvabastust. Seega sünnibki seadusemuudatusest kasu eelkõige vähe ja keskmiselt aktiivsetele investoritele ning investeerimishuvilistele, kes saavad lükata maksukohustuse tulevikku ka ilma selleks eraldi ettevõtet loomata. Et kõnealune seadusemuudatus muudab investeerimise eraisikute jaoks lihtsamaks ning maksukulude puudumise võrra jooksvalt ka tulusamaks, siis kannab seadusemuudatus kahtlemata üldise investeerimise populariseerimise ideed. Ta annab selge signaali, et säästude investeerimise peale võiks mõelda igaüks meist.

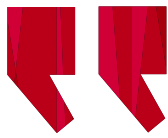
Kui palju toob see otsus juurde uusi investoreid?

Suure töönaosusega ei koge me tänu seadusemuudatusele kohe suurt investorite tulva, kes ustest-akendest sisse murravad. Küll aga näeme pikemas perspektiivis, et see aitab kaasa investeerimise populariseerimisele just keskmiselt aktiivsete investorite hulgas, kelle jaoks muutub protsess lihtsamaks. Paljudele neile, kelle jaoks investeerimine ei ole olnud põhitegevus, on tundunud liialt tülikas luua selle tarbeks eraldi ettevõtte. Alates uuest aastast õnneks seda vajadust enam ei olegi ning ka eraisikutest investorid saavad nautida reinvesteeritud tulu maksuvabastust. Kuigi säästmis- ja investeerimisharjumuste tekkimine võtab ühiskonnas aega ning Eestil on selles valdkonnas veel pikk tee

Osaühing vs. investeerimiskonto

Osaühing	Investeerimiskonto
Riigid, mille finantsvaradesse võib investeerida, ei ole piiratud (v.a <i>off-shore</i> -piirkondade piirang)	Piirangud riikidele, mille finantsvaradesse võib investeerida
Investeeringud pole piiratud finantsvaraga ja finantsvarale pole piiranguid	Piirangud finantstoodetele, millesse võib investeerida
Lubatud kõik otsesed ja kaudsed ettevõtlusega seotud kulud	Maksustamisel arvestatavad kulud piiratud finantsvara soetamisega otseselt või kaudselt seotud kulud
Maksustamine: tulu (dividendi) jaotamisele järgneva kuu 10. kuupäeval	Maksustamine: tulu investeerimiskontolt väljavõtmisele järgneva aasta 1. juulil
Tulumaksumäär 21/79 netosummast (21% brutosummast)	Tulumaksumäär 21% brutosummast
Osaühingu asutamiskulu, raamatupidamiskulu, likvideerimiskulu, ajakulu statistilistele aruannetele ja äriõiguslikele dokumentidele	–
Konto avamis- ja hoolduskulud	Konto avamis- ja hoolduskulud (eraisikule võib kehtida soodsam hinnakiri)
Osaühingul on piiratud vastutus	Füüsilisel isikul on piiramatu vastutus
Osaühingu majandusaruanded on avalikud	Füüsilise isiku tulud pole avalikud
Kahjumi korral võib netovara väheneda alla kriitilise piiri	Investeerimiskontol olev raha ei tohi olla tagatiseks

Niisiis on investeerimise tehtud lihtsamaks väga suure rühma inimeste jaoks, kes on erinevatel, sealhulgas maksupõhjustel seni vähe või üldse mitte investeerinud.

käia, oleme vastuvõetud seadusemuudatusega taas ühe sammukese edasi teinud.

Kas on võimalik arutada välja, kui palju jääb riigil edaspidi tulumaksu saamata?

Tegelikult me saamata jäänud tulumaksust rääkida ei saagi. Tulumaksuseaduse muudatusega lükatakse väärtpaberitulu maksustamine lihtsalt tulevikku: tulu kuulub maksustamisele siis, kui see suunatakse tarbimisse. Praegu on keeruline hinnata, kui palju kogutakse maksutulust väärtpaberite võõrandamisest järgmise aasta eelarvesse vähem kui mullu. Kogu riigieelarve kontekstis räägime me võrdlemisi väikesest osast kogu maksulaekumise hulgas.

Mis investori jaoks tegelikkuses muutub? Siiani on ju rohkem kasutatud juriidilisi isikuid, kes niikuinii ei pidanud tulumaksu maksma.

Aktiivsemate investorite jaoks, kes on kasutanud investeerimiseks seni juriidilisi isikuid, ei muutu midagi. Peamiselt puudutab muudatus just väikese ja keskmise aktiivsusega investoreid, see tähendab iga Eesti inimest, kellel on oma põhitöö kõrvalt kogunenud sääste ning kes otsib neile suuremat tootlust kui hoiuseintressid. Niisiis on investeerimine tehtud lihtsamaks väga suure rühma inimeste jaoks, kes on erinevatel, sealhulgas maksupõhjustel seni vähe või üldse mitte investeerinud.

Mida te kliendile nüüd soovitate, kas investeerida era- või juriidilise isikuna?

Kui varem soovitasime aktiivsematele klienti-

dele asutada investeringute tegemiseks juriidiline keha, siis alates uuest aastast me seda tõenäoliselt enam ei tee. LHV Panga klientidel on juba siiani olnud väga lihtne raporteerida maksuametile oma väärtpaberitulu, seda tänu internetipangas leiduvale nn maksuraportile. Ka tulevikus, kui hakkab kehtima investeerimiskonto süsteem, on meil plaanis hoida väärtpaberitulu raporteerimine ja arvutamine eraisikute jaoks lihtne ja mugav. Tänu sellele ei tohiks tekkida enam vajadust luua selleks spetsiaalne ettevõtte. Loomulikult on ettevõtte investeerimist kasutatud muudeldi põhjustel peale maksude ning selles osas tervitame ka edaspidi loomulikult kõiki juriidilisest isikust kliente.

Mida võidab sellest seadusemuudatusest LHV Pank?

LHV Panga missioon on loomisest alates olnud populariseerida investeerimist. Oleme korraldanud selleks juba aastaid investeerimisteemalisi seminare ning kavatsime kindlasti jätkata ka tänanu. Samuti avasime eelmisel aastal oma investeerimiskeskuses investeerimisteemalist kirjandust sisaldava raamatukogu, mis on suurim omalaadne Eestis. Näeme, et riigikogus heaks kiidetud seadusemuudatus on üks sammuke investeerimise edendamise teel. Eestil on veel palju teha, et jõuda investeerimisharjumustelt lääneriikidele järele, kuid kõnealuse seadusemuudatusega on selleks vähemalt üks oluline eeldus loodud. Lõppkokkuvõttes on meil hea meel näha, et leidub üha rohkem inimesi, kes on otsustanud panna oma säästud tootlikult kasvama. **LHV**

veid, lähevad needki investeerimiskonto sisse- ja väljamaksete arvestusse – seda annab eraldiseisva kontoga vältida.

Esimest korda tuleb investeerimiskontol toimunud rahalisi liikumisi deklareerida 2011. aasta tuludeklaratsioonis, mis esitatakse 31. märtsiks 2012.

Investeerimiskonto süsteemi on võimalik viia üle eelmiste aastate väärtpaberikahju ning varem soetatud (ja hetkel kasumis olevad) väärtpaberid. Veel on võimalik investeerimiskonto süsteemi viia kingituse või pärandina saadud väärtpaberid, lükates sel moel edasi puuduva soetamismaksumusega vara müügist saadud kasu maksustamist.

Finantsvara, millesse lubatakse investeerida, on piiratud samade riikidega nagu investeerimiskonto jaoks lubatud riigid. Samas on lubatud ka muu jurisdiktsiooni investeerimisfondi aktiiva, osak või kaubeldav väärtpaber, kui see soetatakse lubatud territooriumil asuva krediidiastutuse, investeerimisühingu või fondivalitseja

Konto asukoha ja investeerimisvara jaoks lubatud riigid:

Euroopa Liidust Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Suurbritannia, Taani, Tšehhi, Ungari ning teistest riikidest Austraalia, Island, Jaapan, Kanada, Liechtenstein, Lõuna-Korea, Mehhiko, Norra, Šveits, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa ja USA.

kaudu ning kui vastava investeerimisfondi või turu üle tehakse järelevalvet.

Investeerimiskonto kasutamine ei ole kohustuslik. Iga maksumaksja võib jätkata finantstehingutega varasemas süsteemis, mille puhul maksustatakse igal kalendriaastal saadud tulu ning tekkinud väärtpaberikahju kantakse edasi järgmistele aastatele. **LHV**

DISAIN SÜNNIB SIIN

UUED SAMSUNGI - MONITORID PX2370 JA BX2350

Uued Samsungi 23-tollised monitorid on jõudnud piirini, kus on raske midagi enamat soovida. Need võimaldavad teil jõuda seninägematute kaugusteni nii tööl kui ka vabal ajal. LED-id lülituvad koheselt sisse, säästes energiat ja pakkudes võrratut kontrastsust ning 100-protsendilist sRGB värvispektri katvust. Pildi heledust reguleeritakse automaatselt vastavalt välisvalgustusele. Uudised mänguhuvilistele: ülikiire reageerimisaeg – vaid 2ms! Veelgi enam, monitori eriti õhuke ja poolläbikumav disain harmoneerub täiuslikult iga interjööriaga.

www.samsung.ee

Baltikumi börsid on küll väiksed, ent neil tegutseb väga erineva taustaga ja eri tegevusvaldkonna ettevõtteid. Teeme neist väikse ülevaate.

kaubamaja

TALLINNA KAUBAMAJA: JAEKAUBANDUS TÕUSUTEEL

Tallinna Kaubamaja on Eesti juhtiv jaekaubandusettevõtte, kes tegutseb mitmes ärivaldkonnas. Kolm neljandiku Tallinna Kaubamaja müügi käibest moodustab Selveri jaekett, mis on kogu majanduslanguse vältel suutnud säilitada kasumlikkuse. Tallinna Kaubamaja on ketti viimastel aastatel hoogsalt laiendanud: Selverite müügi pind on 2006. aastaga võrreldes ligi 1,5 korda suurenenud ning jaeketi turuosa on kasvanud 20%-le. Teine suurem ärisuund on peamiselt rõivamüügile keskendunud kaubamajade ärisegment, mille käive ja kasum on võrreldes kriisieelse ajaga mõnevõrra kahanenud. Tallinna Kaubamajale kuulub ka KIA autode müügiõigus ning mitu jalatsikauplust. Tallinna Kaubamaja finants-tulemused sõltuvad suurel määral Eesti makrokeskkonnast ja tarbija kindlustundest, mis on viimastes kvartalites märkimisväärselt paranenud. Hiljuti avaldatud teise kvartali majandustulemused lisavad kindlust, et Tallinna Kaubamaja on algavaks majandustsük-

liks ennast hästi positsioneerinud, alandanud kulubaasi ja suurendanud efektiivsust.

OLYMPIC ENTERTAINMENT GROUP: SUURED KÄRPED SELJATAGA

Olympic Entertainment Group pakub hasartmänguteenuseid kõikides Balti riikides, Valgevenes, Poolas, Rumeenias ja Slovakkias. Enim ehk 25% käibest tuleb Poola turult, millele järgnevad Eesti (23%) ja Läti (21%) turg. Kokku oli Olympicul teise kvartali lõpu seisuga 64 kasiinot. Aastal 2008 käivitas ettevõtte uue kontseptsiooni, luues kasiinodesse avarad lounge'i-alad, mis võimaldab klientidel mugavalt vaba aega veeta. Selle aasta alguses käivitas Olympic Eestis edukalt ka internetikasiino. Majanduslanguse tingimustes vähendavad kliendid kulutusi eelkõige meelelahutusele, mille tagajärjel on hasartmängutulud Olympicu sihtturudel vähenenud kümneid protsente. Olympic on suutnud muutunud majanduskeskkonnaga edukalt kohaneda. Ehkki kriisi jooksul suleti ligi pooled kasiinod, on käive kasiino kohta pigem

Tekst: **Kristo Oidermaa**
ja **Nils Vaikla**
LHV Panga analüütikud

kasvanud. Kahjumlike kasiinode sulgemise järel on ettevõtte kulud suurel määral kahanenud. Et enamik Olympicu kulud on fikseeritud, suureneb käibekasvu järel samal ajal ka puhaskasum. Pärast Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majanduse taastumist ootame häid finantstulemusi ka Olympicu.

CITYSERVICE

CITY SERVICE: HALDUSTEENUS TAGAB STABIILSUSE

City Service'i peamine tegevusala on kinnisvarahaldus. Ettevõtte tegutses Leedus, Lätis ja Venemaal Peterburis. Peale tavalise haldusteenuse tuleb aina suurenev osa ettevõtte tuludest nõukogudeaegsete kortermajade renoveerimise korraldamisest. City Service on kasvatanud viimase kolme aasta jooksul käivet üle 30% aastas, seda peamiselt ülevõtmiste abil. Et põhitegevuse orgaaniline kasv on tagasihoidlik, on ettevõtte kasvuallikaks konkurentide ülevõtmine ning uute pindade lisandumine. Haldusteenuste äri on küllaltki stabiilne ning vähesel määral mõjutatud majandusüklitest. Hiljutise erastamisprotsessi tulemusena on Peterburi muutunud City Service'i suurimaks turuks, kust pärineb u 60% ettevõtte käibest. Kasumit City Service sealt paraku veel ei teeni. Ettevõtte juhtkonna eesmärk on tõsta Venemaa turul efektiivsust tasemeni, mis lubab hakata sealt ka kasumit teenima. Kuigi Vene turg pakub suurepäraseid kasvuvõimalusi, on seal ka riskid alati suuremad. Teiseks, kuna haldusteenuste tariifide piirmäärad on tavaliselt sätestanud kas kohalik omavalitsus või on need reguleeritud riiklikul tasandil, on City Service täielikult avatud regulatiivsetele riskidele.

TALLINK

TALLINK: REISIJATE ARV KASVAB

Tallink on laevandusettevõtte, kes pakub reisijate- ja kaubaveoteenuseid Läänemere Tallinki ja Silja Line'i kaubamärgi all. Lisaks on Tallinkil Riias ja Tallinnas kokku viis hotelli. Ettevõtte laevastikku kuulub 12 moodsat kruisilaeva. Tallinki tulused mõjutab enim reisijate arv ja nende pardakulutused. Ostud tax free-

poodides ja restoranides moodustavad Tallinki käibest üle poole. Ettevõtte kulud sõltuvad suurel määral maailmaturu naftahinnast, mistõttu on kütusekulu Tallinki üks suurimaid riske. Viimastel aastatel on ettevõtte mitu konkurenti turult lahkunud, kasvatades nii Tallinki reisijate arvu. Eelmisel majandusaastal teenindas Tallink üle 8 miljoni reisija. Usume, et suurenenud reisijate arv ja majanduslanguse järel tõusvad pardakulutused lubavad Tallinkile lähiaastatel tagasihoidlikku, kuid stabiilset käibekasvu. Tallinki investoril tasub arvestada hooajalisust: nimelt teenib ettevõtte enamiku kasumist suvekuudel ehk Tallinki neljandas kvartalis, mil on reisisemise kõrghooaeg.

TEO LT: KORRALIK DIVIDENDI-TOOTJA

TEO LT on Leedu suurim fiks-side teenuste pakkuja. 55% ettevõtte käibest tuleb tavatelefooni teenusest, 33% internetiteenuste pakumisest ning ülejäänud TV- ja IT-teenuste müügist. Tavatelefooni teenuste kasutajate arv on viimaste kvartalite jooksul märgatavalt vähenenud, samuti on suurenenud konkurents internetiteenuste turul. Samas on TV- ja IT-teenuste segment näidanud väga kiiret kasvu. Teises kvartalis kahanes TEO LT käive 4,2% just interneti ja tavatelefooni teenuse väikse müügitulu tõttu. Et kulubaas on samas tõusnud, tegi kasum läbi 16% languse. TEO LT on stabiilse ärimudeliga ning genereerib rikkaliku rahavoo. Ettevõtte muudab atraktiivseks tugev bilanss. Teise kvartali lõpus moodustasid sulara ja investeeringud 13% ettevõtte turuväärtusest. TEO LT puhul on tegemist eelkõige korraliku dividendiaktiiviga.

Tallinna Vesi

TALLINNA VESI: RIIK VÄHENDAB KASUMIT

Tallinna Vesi osutab vee- ja kanalisatsiooniteenuseid Tallinnas ja selle lähiumbruses. Ettevõttel on Tallinna linna-ga sõlmitud teenusleping, mis kehtib 2020. aastani. Samuti on ettevõtte võt-

nud eesmärgiks laiendada oma tegevust nii Eestis kui ka teistesse Balti riikidesse. Ajalooliselt on Tallinna Vesi olnud stabiilse põhitegevusega hea dividendiaktiivne, sest veetariifide muutus oli pikaks perioodiks ette teada. Augustikuu alguses Riigikogus vastu võetud „Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seadus“ teeb aga tuleviku prognoosimise keeruliseks. Edaspidi reguleerib Tallinna Vee kasumlikkust Konkurentsiamet, kes määrab ka uued veetariifid. Uue seaduse mõjul ootab mitu institutsiooni Tallinnas vee hinna 20–25% langust, mis mõjutaks Tallinna Vee kasumiootusi kindlasti negatiivselt.

SILVANO FASHION GROUP: HULGIMÜÜK KASVATAS KÄIVET

Silvano Fashion Group on rahvusvaheline ettevõtte, kes disainib, toodab ja turundab naistepesu. Koduturgudel Valgevenes ja Lätis turustab ettevõtte oma tooteid jaemüüjana, kuid pakub ka frantsiisipakette partneritele Venemaal, Ukrainas, Baltikumis ning teistes Ida-Euroopa riikides. Suure osa (80%) Silvano käibest moodustab pesu hulgimüük. Grupp on ennast Ida-Euroopas tugevalt positsioneerinud: talle kuulub 25% Valgevene turust ning 5%-se turuosaga on ta Venemaal turuliider. Venemaa turg on Silvano põhiline siht-turg, mis annab 60% käibest. Silvano 2009. aasta majandustulemused olid küll mõjutatud ülemaailmsest finantskriisist, kuid strateegiliselt õiged otsused ja tootlikkuse kasv panevad aluse kindlale tulevikule. Juhtkond on teinud viimase aasta jooksul ettevõttes märkimisväärsed muudatusi, mille hulgas on keskendumine hulgimüügile, äri laiendamine frantsiisipartnerite abil, kahjumlike üksuste müük ning kulude kokkuhoid. Nii näitasidki käesoleva aasta kuue kuu tulemused nii käibe kui ka kasumi kasvu.

BALTIKA: SÜGAVAST KAHJUMIST VÄLJA

Baltika Group

Baltika on rõivakaubandusettevõtte, kes tegutses Kesk- ja Ida-Euroopa turgudel. Baltikal on neli brändi: Monton, Mo-

saic, Baltman ja Ivo Nikkolo. Ettevõtte haldab 128 kauplust, millest 81 asuvad Baltikumis, 22 Venemaal, 20 Ukrainas ja 5 Poolas. Baltika tegeleb nii kollektioonide loomise, tootmise kui ka jaeketi juhtimisega. Majanduskriisi mõjul langes Baltika sügavale kahjumisse ning pidi üle vaatama kogu oma ärimudeli. Juunis viis Baltika läbi suunatud aktsiaemissiooni, millega kaasati investoritelt 6,8 miljonit eurot. Selle tulemusena on ettevõtte suutnud lahendada likviidsusmured ning võib julgelt tulevikku vaadata. Baltika koostas hiljuti küllaltki kõrgelennulise strateegilise plaani aastani 2014. Selle kohaselt ootab ettevõtte keskmiselt 9% müügi kasvu aastas ning kulude märkimisväärseid kärpeid, mis viiksid amortisatsioonieelse äri kasumi 2014. aastaks 10,6 miljoni euroni. Käesoleva aasta teises kvartalis näitasid Baltika finantstulemused paranemismärke. Müügitulu vähenes 8% ning ehkki kahjum vähenes peaaegu kolm korda, ei ole suudetud veel kasumisse jõuda.

ARCO VARA

ARCO VARA: RASKED AJAD LÕPPEMAS

Arco Vara tegeleb kinnisvara arendamisega Eestis, Lätis ja Bulgaarias. Samuti kuulub Arco Varale teenindusdivisjon, mis pakub kinnisvara vahendamise, hindamise ja haldamise teenust, ning ehitusdivisjon, mis keskendub tsiviil- ja keskkonnaehitusele. Majanduskriis mõjus eriti laastavalt kinnisvarasektorile ning selle tõttu pidi ka Arco Vara tegema suuri allahindlusi ja raporteerima kinnisvaraarenduste kahjumit. Nii on ettevõtte bilansimaht kahanenud kahe ja poole aastaga peaaegu kahe kolmandiku võrra. Muutunud majandusolukorra tõttu on Arco Vara viinud ellu kulude mahuka kärpimise programmi ning müünud mitu vara, et säilitada vajalik likviidsus. Selle tulemusena on ettevõtte suutnud viia põhitegevuse kahjumid minimaalsele tasemele. Elamukinnisvara turg on Eestis taas vaikselt tõusule pöördunud, mistõttu hakkavad raskeimad ajad Arco jaoks mööda saama. Tuleviku seisukohalt on ettevõtte jaoks oluline lõpetada kortermaja arendusprojekt Sofias ning Kodu kolde korterite müük Tallinnas edukalt.

MERKO EHITUS: OBJEKTIDE ARV JUBA KASVAB

Merko Ehitus on Baltikumi suurimaid ehitusettevõtteid, kes tegutseb nii Eestis, Lätis kui ka Leedus. Ettevõtte on Eestis u 6% turuosaga turuliider ning Eestist pärineb ka ligi 70% müügitulust. Lätist tuleb u 30% müügitulust ning Leedu osakaal kogukäibest on viimase aasta jooksul olnud marginaalne. Aastani 2015 koostatud strateegia põhjal soovib Merko tegevust hoogsalt laiendada: suurendada Leedu osakaalu käibes 25%-ni ning siseneda Kiievi ja Peterburi ehitusturule. Ehkki reaalmajandus näitab juba esimesi kasvamärke, tuleb ehitussektor kriisist tavaliselt välja viitajaga. Suurem osa sektorist võitleb ikka veel kahanenud ehitusmahtude ning konkurentsi tingitud kahjumlike lepingutega. Merko on kriisiga siiski üpris hästi hakkama saanud: kuigi käive on tuntavalt vähenenud, on ehituslepingute portfelli viimase kahe kvartali jooksul taas suureneva hakanud. Samuti on suudetud püsida pidevalt kasumis ning teises kvartalis oli ettevõtte kasum 2,3 miljonit eurot. Tänu tugevale bilansile maksti tänava investoritele oodatust märkimisväärselt suuremaid dividendide.

NORDECON

NORDECON INTERNATIONAL: TULEMUSED ON NÕRGENENUD

Nordecon International keskendub ehitussektoris projektijuhtimisele ja peatöövõtule. Ettevõtte müüs aasta alguses oma Läti üksuse ning ka Leedus on tegevus peatatud. Edaspidi plaanib Nordecon keskenduda Eesti turule, kust pärineb ligi 95% ettevõtte käibest. Samuti jätkatakse tegutsemist Ukrainas ja projektipõhiselt Valgevenes. Seega on ettevõtte muutnud oma varasemat strateegiat, mille kohaselt plaaniti 2013. aastal teenida välisurgudelt 50% müügitulust. Ehitusturu üldise languse taustal on ka Nordeconi finantstulemused märkimisväärselt nõrgenenud. Teises kvartalis kahanes Nordeconi käive 35% ning kolmandat kvartalit järjest oli ette-

võtte kahjumis. Ehitussektori kasvu taastumist võib oodata alles 2011.–2012. aastal. Arvestades Nordeconi tugevat turupositsiooni Eestis, peaks ettevõtte suutma keerulised ajad siiski üle elada.

APRANGA GROUP

APRANGA: KÄRPED PÄÄSTISID HULLEMAST

Apranga on Baltikumi juhtiv rõivaste jaekaubanduskett ning Leedu jaeturul on ettevõtte turuosakoguni 35%. Aprangale kuulub Inditexi brändide (Zara, Pull & Bear, Bershka, Stradivarius) frantsiisiõigus Baltikumis, samuti opereerib ta oma brändi all kauplusi. Praegu on ettevõttel 116 poodi, millest 75 asub Leedus, 31 Lätis ja 10 Eestis. Majanduskriisi mõjul on Apranga võrreldavate pindade müüginäitajad võrreldes tipuga kukkunud üle 40–50%, kuid ettevõtte on suutnud sellele vastata kulude kiire kärpimisega. Ehkki teises kvartalis vähenes Apranga müügitulu 13,7%, jõuti samas tagasi kasumisse. Seega on ettevõtte põhitegevus juba kasumi piirimail, hoolimata sellest, et jaemüük pole tegelikult veel taastuma hakanudki.

PREMIA FOODS: EELISEKS TUGEVI POSITSIOON

Premia Foods on juhtivaid toiduainetööstuse ettevõtteid Baltikumis ja Soomes. Premia Foods toodab ja müüb jäätist, kasvatab kala ja müüb kalatooted ning turustab külmutatud tooteid. Premia Foods eeliseks on tugev turupositsioon kõikides segmentides, kus ettevõtte tegutseb. Aprillikuise eduka aktsiaemissiooniga kaasas ettevõtte 12,2 miljonit eurot lisakapitali. Ettevõtte lähiaastate tulemusi toetavad hiljutine sisenemine Peterburi jäätiseturule, vaikselt taastuv tarbimine kohalikel turgudel, pangalaenu ümberstruktureerimine ning vähenenud investeerimisvajadus põhitegevusse. Teises kvartalis kasvas Premia müügitulu 11% ning perioodi puhaskasum oli 3 miljonit eurot, millest suure osa andis siiski kindlustuseltsi poolt välja makstud varasema tulekahju hüvitis. **LHV**

SCHMIDT

Tunnustatud köögid kogu maailmas

info@estmidt.ee www.estmidt.ee tel: + 372 625 1590

Pärnu mnt. 141 Delta Plaza I korrusel

Tekst: *Hille Uustalu*, pildid: *Aldo Luud*

Visadus viib sihile

Eksmaailmameister **Janika Mölder** peab tuleval aastal omanimelise võimlemisklubi kahekümnendat sünnipäeva. Praeguseks üle 900 õpilasega spordiklubi sai alguse eratundide andmisest ühele tüdrukule.

Ehkki meie tuntuim iluvõimleja ja võimlemisklubi Janika omanik tunnistab, et põhjamaiselt puisevõitu eestlased pole iluvõimlemises ja tantsualadel maailmas päris esirinnas, õnnestus tal tuua nüüdseks juba 21 aastat tagasi Suure Kodumaa rühma koosseisus maailmameistrivõistlustelt ära kuldmedal.

Pikast kasvust ja andekusest jääb tippujõudmiseks mõistagi väheks – toona lapseohtu noor naine pidi kulla nimel tegema päevas üheksa tundi trenni. Omal malbel moel, nõuab Janika ka oma klubi tüdrukutelt distsipliini ning süstib neisse tahtjõudu. Ja sellest on kasu olnud, sest kolm aastat tagasi võitis tema juhendatud eliit-rühm Hispaanias Salous maailmameistri tiitli.

Esimene valik: ballett või sport

Ema viis nelja-aastase Janika käekõrval kõigepealt Tartu tervishoiutöötajate maja balletiringi, kust andekas laps saadeti peagi edasi Vanemuise balletikooli. Tantsuks sobivate kehaliste võimetega tüdrukule seal ometi ei meeldinud. „Ballett oli minu jaoks igav, sest seal tuli harjutusi teha tugipuust kinni hoides. Olin elav laps ega talunud paigalseismist,” meenutab ta.

Väikese Janika tungival nõudmisel võeti ta balletist ära ja veel nelja-aastasena jõudis ta iluvõimlemisse. Kuigi tüdrukule ala väga meeldis, tekkis tal kolmandas klassis selle vastu siiski nii suur vastumeelsus, et ta tahtis spordist loobuda kas või haigeksjäämise hinnaga.

„Alguse sai trots sellest, et ma ei olnud võimeline tegema üht treeneri antud harjutust. Üritasin külma õhku kurku ahmides haigeks jääda ja sain sellega hästi hakkama: kõigepealt bronhiit ja siis südamelihase põletik, mistõttu ma ei saanud pool aastat koolis käia ning poolteist aastat trennida. Toona oli mul selle üle vaid hea meel. Arst ütles, et kui tema oleks minu ema, siis tema mind enam trenni tagasi ei paneks. Aga treener Maire Kamarik suutis mind väiksemate koormustega ikkagi võimlemise juurde tagasi võluda. Ta on võimlemistreener tänaseni – meie klubis,” meenutab Janika.

Viiendas klassis tuli Janikal valida, kas klaver või sport. Tüdruk valis võimlemise. „Sageli on ema või treener energiline, aga kui lapsel endal indu ei ole, siis tippu ei jõua,” nendib ta nüüd kogenud treenerina.

Venemaa tõi pisarad silma

Edasi sujus kõik kiirelt ja oma loomulikku rada pidi. Treener Reet Tiik küsis Janika emalt, kas laps ei oleks nõus Tallinnasse kolima. 15-aastaselt sõitis tüdruk pealinna ning sealt juba üheksanda klassi lõpus Moskvasse, kus ta vene keele keh-

va oskuse ja koduigatsuse tõttu ka pisaraid poetas. Venemaal tuli teha päevas kuni üheksa tundi trenni. Novogorski treeninglaagris ärkasid ilu-voimlejad kell 7.15, et minna kaheks tunniks koreograafiasse ning alles seejärel sai hommikusööki. Sellisest tambist hoolimata jätkus maailma-meistriks pürginud Janikal tahtejõudu omapead vahendiharjutusi drillida. Vaev tasus end ära: nelja aasta jooksul võitis ta kokku kümme EM-, MM- ja MK-medalit.

Suure koormuse kõrval lõpetas Janika keskkooli siiski neljade-viitega. „Sain aru, et kui tahan elus edasi jõuda, pean õppima. Õppisin

PEAB MEELDIMA:
Janika Mölder teab, et kui teha tööd südamega, tuleb ka edu.

suuresti sel ajal, kui koondisekaaslased magasid,” tõdeb ta. Tahtmist haridust omandada jätkus noorel naisel edaspidigi. Juba võimlemisklubi juhina lõpetas ta 1993. aastal Tartu ülikooli kehakultuuri-teaduskonna.

Alustada on alati raske

Janika heas mõttes võimlemisimpeerium sai alguse ühest lapsevanemast, kes palus, et spordikuulus treeniks tema tütart. See laps oli Anna-Liisa Lepasepp, kes on nüüd Janika võimlemisklubi au-liige. Ühele hoolealusele järgnes teine, siis kolmas ja neljas.

Täna tunnistab Janika, et ei kujuta end kuidagi ilma võimlemiseta ette. Pärast lühemaajalist töötamist ülikooli tenniseväljakute juhina ja isegi Tartu Raadios mõistis ta, et tema hing ja süda kuuluvad võimlemisele ning veel okupatsiooniaja lõpul hakkasid mõtted liikuma oma klubi suunas.

Nõnda sai alguse AS Janika, mille ühes rühmas treenis kümnekond last. Võimlemisklubi Janika arenes edasi: lisandusid aeroobikarühmad, juurde võeti mitu võimlejat algettevalmistusrühma ning tegutses koguni oma moekool, kus osalesid nii poisid kui ka tüdrukud. Aastaid hiljem registreeriti aktiivselt ümber mittetulundusühinguks.

„Absoluutselt igal ajal on raske alustada. Ei olnud ei teadmisi, treeninguruume ega isegi võimlemisvaipu. Alustasime Tamme gümnaasiumi ruumides, seal kolisime Visa spordihalli ja Turu tänava spordihoonesse. Nüüd oleme jõudnud A. Le Coqi spordimajja. Kujutan ette, et hästi läheb neil, kes oma tegemistele anduvad. Olen paljut teinud oma tervise ja pere arvel. Kui tahad kusalile jõuda, siis ilma ei saa. Minu töö ei lõpe siis, kui astun koduuksest sisse. Unetud ööd, laste ja lastevanematega suhtlemine ...,” kirjeldab Janika.

Klubi võib veelgi laieneda

Lapsi on Janika Tartu ja Tallinna klubis kokku üle 900. Filiaalid võiksid tegutseda mujalgi Eestimaal, ent laienemiskatsed on paraku jäänud treenerite vähesese huvi taha käia tööl kodust eemal. Janika meenutab, et prooviti oma rühmadega Otepääl ja Pärnus. Talvepealinnas loobuti nelja, suvepealinnas kolme aasta pärast, ehkki huvilisi oli ja lastele võimlemine meeldis. „Kurb oli seal lõpetada. Aga ega ka see asi kunagi valmis saa. Oleme jõudnud ühte staadiumisse oma spordiklasside süsteemi ja toredate ruumidega uhkes spordihoones. Väiksemates kohtades läheb asi käima siis, kui sinna tekivad oma treenerid,” usub ta.

Janika Mölder tõdeb, et tuhandetest tüdrukutest hakkavad vähesed võimlemisega leiba teenima. Peamine on, et ellu saadakse kaasa hea rüht, naiselikkus ja distsipliin. Samas lisab ta, et võistlusmomentida siiski sporti teha ei saa. Inimesed tahavad ju ka ise teada saada, millisel astmel nad oma oskustega parasjagu on.

Klubisse võetakse vastu kõik soovijad. Natukene ümaram tüdruk võib saledaks sirguda, samuti võib

selguda, et võimlemise jaoks suurepärase kehaga neiu on näiteks kinnine lihas.

„Nelja-aastased on ju veel hirmus pisikesed. Mõni istub kuu aega nurgas, aga teine saab kohe elu sisse. Olen võtnud vastu koguni kahe ja poole aastaseid, kui nad trennis teisi ei sega. Samas on meie eliitühmas võimlejad, kel vanust 23–24 eluaastat. Nead on oma väljakujunenud isiksusega tõeliselt valmis võimlejad. Kui vaadata võistlusväljakul täiskasvanuid, siis see on kaunis. Rühmades on naised, kes mõtlevad ühtmoodi, liiguvad nagu üks inimene ning oskavad keha ilu maksma panna,“ räägib Janika.

Kogenud treener kinnitab, et vastab tõele levinud arvamus, et eesti last on raske end väljendama saada. Enamik eestlasi – ja ka meie suguvendi soomlasi – on ikka veidi tuimemad kui lõunapoolsete rahvaste esindajad. Vähe on neid, kes tulevad ja kohe säravad. Sellevõrra peab rohkem pingutama.

Treenerite palku pole kärbitud

Võimlemisklubi omanik ja juht tõdeb, et majanduslangus pole neistki mööda läinud, ent treenerite palku pole siiski kärpida tulnud. Tõusnud pole ka õppemaksud. Samas on klubi tulnud vastu lastevanematele, kellel ei ole parasjagu raha treeningute eest maksmiseks.

„Perahasid võeti vähemaks ja Tallinnas pidime seetõttu ühest saalist loobuma. Kuigi kaotasime mõne mugavuse, leidsime olukorrast väljapääsu. Peab olema optimist. Majandus hakkab kasvama ning kõik läheb tõusujoones edasi,“ usub ta.

Sama optimistlik on Janika treenerite tuleviku suhtes. Praegu töötab klubis üks 70-aastane treener, kuid Janika tõdeb, et piir pole ka 80 eluaastat. Ta usub, et võimlemise juures saab olla elu lõpuni, kui see võtab hinge, elu ja südame.

Janika näide lükkab ümber sellegi, et tippasemel suudavad võistelda üksnes ülinoored plikatirtsud. Ta ise võitis veel 2003. aastal Grazis peetud maailmameistrivõistlustel oma rühmaga pronksi, olles seejuures rühma noorimast liikmest 19 aastat vanem.

Janika võimlemisklubi on saavutanud taseme, kus klubi juht võib rahuliku südamega puhkusereisile sõita. „Ei ole enam nõnda, et piisab mul vaid korraks ära käia ja ... Meil on tööl 54 tublit treenerit: kes palgal, kes lepingu alusel,“ ütleb Janika väikese uhkusenoodiga hääles, sest enamik neist on üles kasvanud tema enda silme all. On ju ka suur osa Janika eliitühma liikmeid juba ise treenerid.

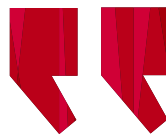
Janika selgitab, et võimlemisklubisid tuleb juurde nagu seeni ning Tartuski on neid mitu. See tähendab, et tüdrukud tahavad sporti teha. „Olen konkurentsi poolt – see paneb meid kõiki endast rohkem andma,“ lisab ta.

Janika ei ole selline treener, kes võtab endale ainult suuremaid ja kogenenumaid õpilasi.

HIILGAVAS VORMIS:

Janika tõi MM-ilt oma eliitühma koosseisus võimeldes pronksi koju veel seitse aastat tagasi.

**Olen paljut
teinud oma
tervise ja
pere arvel.
Kui tahad
kusagile
jõuda, siis
ilma ei saa.**

Nõnda juhendab ta praegu esimesse klassi minevaid tüdrukuid, kes alustasid tema käe all treenimist juba kolmeaastaselt. Samas juhendab ta ka klubi eliitühma, hoides nõnda kogu tsükli silma peal. „Ega mulle paberitöö meeldi – hea meelega tegeleksingi ainult õpilastega,“ ütleb ta.

Võimlemisklubi ka 30 aasta pärast

Mis saab võimlemisklubist 30–40 aasta pärast, sellele klubi rajaja praegu veel ei mõtle. Siiski soovib ta, et klubi juhiks ka tulevikus inimene, kes on ise võimlemisega tegelenud. Ka Janika 12-aastasel tütrel on kõik eeldused, et jõuda iluvõimlemise absoluutsesse tippu. Ta on pikk, sihvakas ja mis peamine – töökas ja tegutsemisindud täis.

Janika on teinud Tartust võimlemislinna. Ja mitte ainult seetõttu, et tema sealses võimlemisklubis käib uskumatu arv lapsi: 600. Klubi võistlus Miss Valentine toob igal aastal mitmeks päevaks Tartusse kokku sportlasi kümnetest riikidest ning kaasaelajaid on tuhandeid. **LHV**

MAJANDUS. UUDISED. ANALÜÜS.

WWW.E24.EE

Pildid: Jarek Jõepera

Eesti edulugu läheb börsile

Augusti alguses esitas **Skype** USA väärtpaberi-järelevalve komisjonile (SEC) avalduse sooviga noteerida ettevõtte aktsiad börsil. Seega on meie investoritel peagi võimalik saada osa ühest märkimisväärsimast eduloost Eesti äriilmas.

Skype on internetipõhine kõneteenus (VoIP) pakkuv ettevõte, mille asutasid 2003. aastal Niklas Zennström ja Janus Friis. Eestil on ettevõtte ajaloo oluline koht, sest tarkvaralahenduse töötasid välja kolm Eesti meest: Ahti Heinla, Priit Kasesalu ja Jaan Tallinn. Varem oldi koos töötatud failide jagamise tarkvara Kazaa juures – programmi Napster, e-Mule'i ja teiste samalaadsete kuldajastust, mis peaksid internetikasutajale samuti tuttavalt kõlama.

Miljarditehing

2005. aastal ostis eBay Skype'i 2,5 miljardi dollari eest. eBay lootis ühendada Skype'i teenused oma internetipõhise oksjonikeskkonnaga ning suurendada sel moel müügiimahtusid. Paraku vaeveldi järgnenud aastad mitmesuguste probleemidega (kohtuvaidlused Skype'i loojatega tarkvarakoodi üle, raskused ärivedajate sünergiate loomisel jms) ning 2009. aasta sügisel müüdi 65-protsendiline osalus Skype'is 1,9 miljardi dollari eest investorite rühmale eesotsas Silver Lake Partnersiga. Seega hinnati eelmise aasta sügisel tehtud müügitehingus ettevõtte koguväärtuseks 2,75 miljardit dollarit. Praegusesse omanikeriingi kuuluvad nii eBay, Skype'i loojad kui ka enamusosaluse omandanud uued investorid.

Vaadates Skype'i majandustulemusi lähemalt, on näha, et tegemist on jätkuvalt kiiresti kasvava ettevõttega, mis ei ole suure tõenäosusega suutnud veel kogu oma potentsiaali realiseerida.

Pool miljardit kasutajat

Käesoleva aasta 30. juuni seisuga oli Skype'il 560 miljonit kasutajat, kellest igakuiselt aktiivseid oli umbes 124 miljonit. Esimese kuue kuuga suudeti ligi meelitada 86 miljonit uut

Tekst: **Henri Adams**
LHV Panga investeerimis-
panganduse konsultant

klienti. TeleGeography Researchi uuringu andmetel moodustasid Skype'i vahendusel tehtud kõned (kõneminutite arvestuses) 2009. aastal 13% kõikidest rahvusvahelistest kõnedest (2008. aastal vaid 8%).

Uute kasutajate lisandumine ning turuosa kasv peegeldub selgesti ettevõtte finantstulemustes: 2010. aasta esimesel poolel suudeti käivet kasvata 25 protsenti (aastases võrdluses) ehk 406 miljoni dollarini. eBay on öelnud, et ootab 2011. aastal käibe jõudmist maagilise 1 miljardi dollari piirini. Kui 2009. aasta lõppes ettevõtte jaoks kahjumiga, siis käesoleva aasta kahe esimese kvartaliga teeniti juba 13 miljonit dollarit kasumit. Ilma kuludeta, mis olid seotud eBay osaluse müügi, oleks kasum olnud veelgi suurem.

Sooviks 100 miljonit

9. augustil teavitas Skype avalikkust börsilemineku plaanist: aktsiate müügi soovitakse kaasa 100 miljonit dollarit. Seega arvestades, et 2009. aasta lõpus tehtud tehingu puhul hinnati ettevõtte väärtuseks ligi 3 miljardit dollarit, viiakse börsile esialgu üksnes sümbolne osa kogu aktsiapakist. Et seni ei ole börsiplaanide kohta täpsemat teavet veel avaldatud, ei saa me siinkohal IPO hinnataseme atraktiivsust investori seisukohalt analüüsida. Usutavasti näeme siiski Skype'i väärtuse tõusu võrreldes eelmise tehingu hinnatasemega, sest – nagu kõlab üks investeerimise kuldreeglitest – osta odavalt ja müü kallilt.

Ehkki IPO hinnataseme on praegu veel teadmata, saame pöörata pilgu Skype'i tulevikupotentsiaalile. Sattusin hiljuti lugema ühte Business Insideri artiklit, kus Rebteli (Rootsis tegutsev Skype'i konkurent internetipõhiste kõneteenuste valdkonnas) tegevjuht Andreas Bernström avaldas oma mõtteid kõnealuse teema kohta. Olles ise tegev samas äris, on Bernströmi põhiliseks teesiks uskusumus, et Skype'i finantsnäitajad hakkavad paranema oodatust kiiremini. See asjaolu võib tabada paljusid üllatusena ning loob seepärast head eeldused edukaks börsidebüüdiks Wall Streetil.

Kuigi Skype'il on 560 miljonit registreeritud kasutajat, on vaid 1,5% neist kasutanud tasulisi teenuseid. Ainuüksi seniste klientide suunamine mitmesuguste pakkumiste toel lahkemalt rahakotiraudu avama mõjaks käibele märkimisväärselt – pakkuda saaks näiteks kuu- või aastapõhise tasumisvõimalust teatud teenuste eest.

Koostöö Verizoni, Nokia ja teiste suurte korporatsioonidega ühes tootearendusega viib Skype'i teenused ühele kiiremini kasvavale turule mobiilsidesegmendis. Kui seni on Skype'i kasutanud peamiselt arvuti taga istuvad inimesed, siis nutitelefonide üha laialdasem levik loob head eeldused uute kasutajate ligimeelitamiseks. Bernströmi sõnul on need kaks asjaolu hea

TÖÖ KÄIB:

Selline näeb välja Skype Eesti kontor Tehnopolise tehnoloogilinnakus Tallinnas.

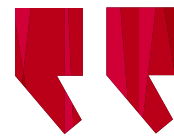
võimalus kasvata kliendipõhist käivet (ARPU). Vaadates Rebteli kliendipõhist käivet, peab ta Skype'i puhul võimalikuks ARPU isegi kuni kolmekordset kasvu.

Potentsiaali jagub

Augustikuus tõi finantsajakiri Fortune esile ettevõtte tohtu potentsiaali saada reklaami müügist lisatulu: Skype'i platvormile saaks liita bännerreklaame, videokõnede kõrval näidata jooksvaid pakkumisi jne. Praegu ülimalt optimistlikuna tunduva arvutuskäigu alusel prognoositakse, et Skype suudab tulevikus teenida reklaamituludest kuni 25% käibest. 2010. aasta oodatavat käivet arvestades võiks see tähendada kuni 200 miljoni dollari suurust lisatulu. Kuigi senised kasutajad on tasuta internetipõhiste kõnedega ära harjunud, leidub kindlasti hulk võimalusi löigata sel moel suure kliendibaasi pealt tulu.

Viimaseks, aga sugugi mitte vähem oluliseks aspektiks tulemuste paranemisel on kulude rida. Skype'i müügi-, turustus- ja halduskulud moodustavad praegu käibest ligi 28%. Andreas Bernström usub, et see näitaja on võimalik viia 12% juurde. Ühel hetkel hakatakse keskenduma efektiivsuse suurendamisele ja olemasolevale kliendibaasile. Seega võib kiire laienemisega seotud kulude kahandamine tuua ettevõtte kasumireale märkimisväärselt lisa.

Skype'i tulevane IPO on sündmus, mida jälgitakse põnevusega ka siinpool ookeani. Eestlastel ei ole küll USA tureregulatsioonide tõttu võimalik IPO pakkumises osaleda, ent kõik soovijad võivad saada Eesti ühe edukaima ettevõtte aktsionärideks juba esimesel kauplemispäeval. Seniks jääme ootama lisateavet emissiooni ja sellega seonduvate tingimuste kohta. **LHV**

Kõik soovijad võivad saada Eesti ühe edukaima ettevõtte aktsionärideks juba esimesel kauplemispäeval.

Seoses eelseisva krooni vahetamisega euro vastu vaatame minevikku ning meenutame, millised vääringud on olnud Eesti territooriumil läbi aegade käibel. Ajalugu on pikk: alustame selles numbris ja lõpetame teema järgmises, kui Eestis uus raha juba ringluses.

Sestertsist Münsteri pennini

Tekst: **Ivar Leimus**, ajaloolane
pildid: **Scanpix**, **Corbis**

Keeleteadus näitab, et sõna raha võis eesti keelde jõuda muinasgermaani vahendusel juba Rooma rauaajal ehk meie ajaarvamise esimestel sajanditel. Mida see tol ajal aga tähendas, ei ole kaugelki selge.

Kindlasti polnud veel tegemist ühe üldise vahetusväärtusega, mille vastu võis saada kõiki teisi kauppu. Vähemalt ei olnud see ekvivalent omandanud meile harjumuspärasest vormi. Rooma münte on Eestist leitud vaid mõnikümmend, needki valdavalt vasksed sestertsid, mida väärtustati pigem kui toorainet, näiteks pronksemete valmistamiseks.

Koprad müntide vastu

Müntide kujul rahaga tutvusid Eesti elanikud aastasadu hiljem, alles 9. sajandil. See oli aeg, kui Ida- ja Põhja-Euroopa hakkasid väga intensiivselt kauplema Araabia kalifaadiga. Islamimaailma maksujõuline rahvastik tarbis üha suuremates kogustes lääne ja põhjala saadusi: kvaliteetseid relvi, tugevaid orje ja prestiižikaid karusnahku, mille hulgas olid eriti kõrges hinnas koprakasukad. Õnnetuid tammiehitajaid ja hiti laialdasel alal, kuhu mahtus ka Eesti. Juba 9. sajandi algul tegeles koprakaubandusega näiteks Rõuge linnamäel asunud suurnikupere, kes vahetas nahad idamaiste kirjadega hõbemüntide, dirhemite vastu.

Dirhemid oligi peamine oriendi kaup, mis Euroopasse jõudis, ja seda väga suurtes kogustes. Kui suurtes, ei tea täpselt keegi, ent leitud on neid hõbemüntide sadu tuhandeid. Teadlased on välja pakkunud valemi, mille järgi avastatud müntide koguhulk moodustab umbes pool

Taşkendis
löödud Samaniidide
emiraadi dirhem
aastast 902 AD.

Viikingiaegsed
Sigtuna müntid
jäljendasid
anglosaksi
penne.

Lõhavere
linnuselt 1958.
aasta arheoloogilistel
kaevamistel leitud
ehetud, mille
valmistamisel on
kasutatud münte.

promilli kuni ühe promilli kunagi olnust. See tähendab, et Araabia maadest läände ja põhja imporditi kuni tuhat tonni (!) väärismetalli, millest mõni protsent võis kõlksatada ka Eesti asukate kukrutesse. Isegi kui need arvud on tervelt suurusjärgu võrra liiga julged, tähendab see siiski hämmastavat kaubavahetuse mahtu viikingiaja Eestis ning teistes dirhemeid teeninud maades.

Hõbe Bagdadist

Kui 9. sajandil saabus hõbe meile peamiselt kalifaadi südamest Bagdadist ja selle ümbrusest, siis 10. sajandi alguses hõivas Euroopaga kauplemisel juhtpositsiooni Kesk-Aasia. Just siis muutus idamaise hõbeda vool Euroopasse eriti tugevaks. Ent juba 940. aastatel hakkas see hääbuma, põhjuseks vastuolud Kesk-Aasia kaubanduse vahendaja Volga-Bulgaaria ja Venemaa vahel. Paarkolm aastakümnet hiljem majandussuhetus küll taastus, kuid Venemaast ja Baltikumist kaugemale läände dirhemid Kesk-Aasiast enam ei liikunud.

Seetõttu avati uuesti vahepeal unarusse jäänud tee „varjaagidest kreeklasteri”, mis viis

ristiusustamine ning maade katmine piiskopkondade võrgu ja pühakodadega. Pisut hiljem, 990. aastatel, liitusid põhjala paganate pööramise õilsa üritusega anglosaksid. Ristiusustamine tähendas ühtlasi Saksa ja Inglismaa peapiiskopkondade ülimust ristitud maades ning oli seepärast poliitiliselt väga oluline.

Euroopa kirikliku ja poliitilise laienemisega sammus üht jalga ekspansiooni kolmaski koostisosa – majandus. Paisuv lääne tsivilisatsioon lihtsalt pidi tarbima üha rohkem samu saadusi, mis varem olid voorinud Bagdadi, Bulgari ja Buhhaara turgudele: saadusi, mida endiselt pakkusid Läänemere-äärsed rahvad ning neist idas laiuv Venemaa. See pole pelgalt oletus. Tõendatav on koguni teatav korrelatsioon ühelt poolt misjonitegevuse ja teiselt poolt mündiekspordi lähtealade vahel. Esimestena ristitud Taani ja Poola hakkasid ka Euroopa denaare tarvitama varem kui rootslased, majanduslik pööre läände toimus seal natuke varem kui Mandri-Rootsis ja Ojamaal.

Ilmselt just seoses tungiga itta võttis Saksa keiser Otto I aastal 968 kasutusele tollase Euroopa rikkalikeimad hõbedamaardlad, mis asusid Saksimaal Rammelsbergis Harzi mägedes. Eriti hoogustus sealsete rahapajade töö pärast lääneslaavlaste 983. aasta ülestõusu, millega Magdeburg oli kaotanud oma juhtiva koha misjoni- ja müntimistegevuses. Goslaris ja teistes keskustes vermiti pöörastes kogustes keiser Otto ja tema vanaema Adelheidi nime kandvaid denaare, mis peaaegu kõik rändasid Poolasse, Skandinaaviasse, Baltikumi ja Venemaale. Neile seltsisid Kölni ja teiste Reini-äärsete linnade rahad ning 990. aastate keskpaigast alates (taas korrelatsioonis misjonitegevusega) anglosaksi pennid.

Tohutu mündivool

See uus läänest tulvanud mündivool polnud põrmugi nõrgem idamaisest. Ainuüksi Saksa maalt eksporditi itta ja põhja Saksa teadlaste arvutuste kohaselt umbes 375 tonni hõbedat. Sellele lisandus anglosakside panus, mis moodustas teutoonide omast umbes veerandi. Inglise müntide arvukust Põhjamaade aardepottides on seletatud eeskätt viikingitele aastail 991–1018 makstud tohutu lunarahaga, mida oli kokku 52 miljonit penni. See arvamus ei pruugi siiski paika pidada, sest näiteks sakslased ei maksnud röövlitele peaaegu mitte midagi, ometi on nende münte leitud mitu korda enam.

Nii või teisiti, kui liidame Saksa ja Inglise denaaridele vermingud muudest Euroopa maa-dest, võiksime taas arvestada umbes poole tuhande läänest itta eksporditud rahatonniga. Suurem osa sellest hõbedahunnikust veeti välja ajavahemikus 10. sajandi lõpp kuni 11. sajandi keskpaik. Vaid mõnele üksikule maale saabus

edasi Iraaki. Just eestlased olid need, kes hoidsid viimastena alal Euroopa kaubandussidemeid Mesopotaamiaga. Lõpliku hoobi kaubandusele idaga andis idamaade inflatsioon: müntide hõbedasisalduse järsk ja sügav langus alates 980. aastatest. Viimased dirhemid toodi Aasiast Euroopasse 1015. aasta paiku.

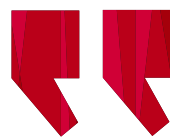
Samaks ajaks oli varem peaaegu eranditult idamaist hõbedat tarbinud Läänemere maade majanduses toimunud kiire ja radikaalne pööre. 960.–980. aastate vahel tulid Taanis ja Poolas, aastakümne hiljem ka Rootsis dirhemite asemel kasutusele pennid, mis olid vermitud Lääne-Euroopas, peamiselt Saksimaal. Varsti jõudsid need Eestissegi ning hõivasid 11. sajandi teiselt aastakümnel juhtrolli siinses mündikäibes. Veidi hiljem juhtus sama Venemaal.

Euroopa paisus

Üldiselt on seda muutust seletatud islamimaade hõbeda kadumisega rahaturult. Kuid nagu nägime, toimus see paljude maade jaoks tunduvalt varem, kui Euroopa raha kasutusele võeti. Niisiis pidi pöördeks läände olema mingi muu põhjus. Tõenäoliselt peitus see läänes endas.

Nimelt algas 10. sajandi teiselt poolt Euroopa paisumine, kasvava rahvastikuga maailmajao laienemine, mis võis toimuda vaid ühes suunas – itta. Magdeburgist ja Hamburgist-Bremenist lähtunud misjon ristis 965. aastal Poola ja Taani, mõnevõrra hiljem ka Rootsi kuninga. Eliidi ristimisele järgnes ajapikku ülejäänud rahvastiku

Abbasiidide kulddinaar 9. sajandist, ainus Eestist leitud viikingiaegne kuld münt.

Just eestlased olid need, kes hoidsid viimastena alal Euroopa kaubandussidemeid Mesopotaamiaga.

läänemaist väärismetalli märkimisväärses koguses ka hiljem. Nende hulka kuulus eeskätt Eesti, kus eriline hõbedaküllus algas alles umbes 1060. aastal ning kestis ligi 70 aastat. Venemaalgi jäid hiigelaarded 1060.–1070. aastatesse, ent erinevalt Eestist hääbusid seejärel. Eesti kõrval saabus märkimisväärses koguses hõbedat 12. sajandi alguses veel ainult Ojamaale.

Selle nähtuse põhjusel on maiti nähtavasti erinevad. Taani läks juba 11. sajandi keskel lõplikult üle oma vääringule ja rahandusele. Poola tarbis väheste omamaiste rahade kõrval suurel hulgal naabruses vermitud nn saksipenne. Saksamaal endal näib pärast 11. sajandi keskpaika olevat toimunud idasuunalises majandustegevuses muutus, sest umbes aastakümneks haarasid saksid ja frankide asemel seal juhtpositsiooni friisid. Selle tõttu loovutas Läänemere tähtsaim kaubanduskeskus Ojamaa oma positsiooni rahvusvahelises äris mõneks ajaks venelastele. Ojamaa kõrvale jäämine aktiveeris ilmselt eestlasigi, kes võtsid matti nii Friisimaalt Venemaale suundunud rahavoost kui arendasid ka oma suhteid saksidega. Rolli kaugkaubanduses Läänemerele säilitasid eestlased 12. sajandi teise pooleni, kusjuures alates 1080. aastatest kaubeldi kasvavas mahus ka inglastega.

Jätk hapu jook

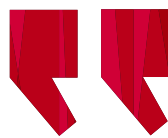
Vähesed andmed selle kohta, kuidas viikingiajal täpselt kaubeldi, pärinevad araabia autoritelt. Kui 9. sajandil võis põhjamaa kaupmees veel ise reisida Bagdadi turule, kus talle juhatas teed kaasmaalasest palgasõdur või eunuhh, siis 10. sajandi alguses ei pääsenud eurooplane enam kaugemale Volgal asunud bulgarite pealinnast. Just seal kohtus kaliifi saadik Ibn Fadlan sinna purjetanud russi kaupmehega, nägi pealt tema matuseid ja laeva põletamist. Retk idamaa turule ja tagasi võis mööda Läänemerd, Venemaa jõgesid ja neid ühendavaid lohistusteid kesta aasta-paar. Nõnda ajasid oma äri elukutselised kaugkaupmehed, kes müüsid pakutavat vaid hõbedirhemite eest.

Selle kõrval on teateid ka teistsugusest läbikäimisest, kus kaubad liikusid hõimult hõimule, leides uue omaniku kohalikes keskustes või kokkulepitud panipaikades. Kõnealusel ajal oli kogu kaubatee Eestist Volgani veel asustatud soome sugu hõimudega. Araabia autorid vestavad näiteks Bulgarit külasthanud heledapäistest vepslastest, kes olid kandnud kopranahkseid kasukaid ja trimbanud jälgilt haput õlut. Seega võisid meie esivanemad ajada nii oma lähematel kui ka pikematel kaubaretkedel hõlpsasti asju emakeeles ja -meeles.

Eestlased kauplesid teiste hulgas ka Briti saartelt pärit kaupmeestega.

Eestis enam levinud viikingiaegseid münste: Inglise kuninga Aethelraed II penn (997 – 1002) ja nn Otto-Adleheidi-penn Saksamaalt 11. sajandi algusest.

Just eestlased olid need, kes hoidsid viimastena alal Euroopa kaubandusidemeid Mesopotaamiaga.

Teistsuguseks kujunesid suhted lääne kaupmeestega. Enamasti olid just sakslased või inglased need, kes külastasid Läänemere randa. Siinsed talupojad – Gotlandi asukad ehk välja arvatud – kaugemale ei kippunud. Kaubeldi nähtavasti mõnes kaubarahuga kaitstud turukohas, kuhu sõideti kokku ümberkaudsetest küladest, et omandada võõrsilt toodud imeasju, enamasti soola, vaske, tina ja mis peaasi – hõbedasi münste. Vastu pakuti kodumaisest soomaagist sulatatud rauda, mille järele näitas tõusujoont nõudlus kogu Euroopas.

Viikingiaja Euroopa jagunes rahanduslikult kaheks: lääne pool raha loeti, põhja ja ida pool kaaluti. Igaüks, kel oli siinmail rahaga tegemist, võttis turule kaasa väikesed kokkupandavad kaalud ja vihtide komplekti. Raha-kaalusüsteemi aluseks oli ligi 200 g kaalunud mark, Eestis-Lätis ka sellest poole kergem osering. Mõlemad olid niihästi arvestusühikud kui ka reaalselt ek-

Kohtuniku esmakordne kujutis Eestist leitud haruldasel Madalmaade denaaril, u 1080.

sisteerinud hõbedatükid rahakangide ja -võrude kujul. Väiksemaks ühikuks oli pisut üle 8 grammi kaalunud öörtug. Kaubatehinguga teenitud hõbe pandi potti ja peideti labida sügavusse toa- või aianurka, kust seda oli hõlpus välja kaevata. Tihti seda teha ei tulnud, sest siseturg peaaegu puudus ning kogutud varandus jäi sageli aastatuhandeks õnnelikku leidjat ootama.

Tule ja mõõgaga

Umbes samamoodi nagu viikingiaja lõpus toimus kaubavahetus ka ajaloolise aja alguses, kui Saksa kaubalaevad pärast pikemat vaheaega 1180. aastatel taas Läänemere rannikule seilasid. Suhteid põlisrahvastega reguleeriti vastastikuste kaubalepingutega, mis sõlmiti kõigepealt liivlaste, siis saarlaste ja võib-olla ka ugalastega. See tähendas, et ühelt poolt võisid sakslased tulla vabalt Liivimaale (selle mõistega tähistame tänapäeva Eestit ja Lätit), kuid teisalt tohtisid ka siin sed asukad külastada takistamatult Visby ja koguni Lübecki sadamat.

Raua kõrval tundsid kauged külalised nüüd huvi muudegi kohalike saaduste vastu. Lääne laienev kirikuvõrk tarbis üha suuremas koguses vaha; kasvavad linnad ei suutnud ennast enam ise toita ning vajasisid toiduvilja. Vastu pakkusid sakslased soola ja jämedat riidet, sekka muudki, kuid mõnikord maksid ka hõberahas. Tolleaegsed mündid meie leidudes pärinevad Vestfaalist, peamiselt Münsterist, samuti naabruses asuvast Visbyst, mõni üksik koguni Sigtunast. Kui Münsteri pennid reisisid meile ilmselt sealse kaupmehe kukrus, siis Rootsi randa võidi raha tooma purjetada ka Eestimaa kallastelt.

Uus tõusulaine meie kaubandussuhetes Läänega ei kestnud siiski kaua. Ei olnud ju ei eestlaste ega ka liivlaste maa Saksa kaupmeestele mitte sihtpunkt, vaid kõigest vältimatu peatuspaik teel mõotmatule Vene turule. Niisiis jääd paigale, ehitati endale laod ja eluruumid, hinged eest hoole kandmiseks võeti kaasa preestrid. Õige pea sai selgeks, et põlisrahvad – ehkki kristlike kommetega väliselt tuttavad – olid sisuliselt veel pööramata. Vähemalt polnud neil ei oma kivikirikuid ega pappe. Vähe sellest, maal puudus ühtne võim, ja selle otsustasid Hamburg-Bremeni kirikuisad nüüd Liivimaal üles korjata ning oma mantli alla peita. Algas misjonlus, mida peagi asuti ellu viima tule ja mõõgaga, eesmärgiks tegelikult siinsete asukate poliitiline allutamise. Põhja poolt sekkus maadejagamisse Taani kuningas. Mõne aastakümnega alistati suurem osa liivi, läti ja eesti hõime, rajati linnade ja kirikuvõrk ning loodi täiesti uus poliitiline ja majanduslik struktuur. **LHV**

Tartu kontor asub Tartu linna südames aadressil Kaluri 2 (III korrus). Hoones on Statoili kesklinna bensiinijaam, kõrval hotell Tartu ja autobussijaam.

Heade mõtete kontor

LHV Pank avab 4. oktoobril heade mõtete linnas Tartus kontori, kuhu on oodatud nii senised kui ka tulevased LHV era- ja äriklendid.

Tartu kontor on avatud tööpäeviti kell 9–17.30 ja esialgu asub seal tööle kolm inimest. Kontorit juhivad Veronika Saare ning Taavi Tuur on investeerimiskonsultant.

LHV Varahalduse kliendihaldur Juliet Mason nõustab II pensionisamba kliente. Veronika ja Taavi tegelevad LHV Panga seniste ja uute klientide küsimustele ja vajaduste vastuste ja lahenduste pakkumisega.

Meil on hea meel tulla Tartu kontori avamisega lähemale oma Lõuna-Eesti klientidele. Usume, et kodulähedane kontor muudab klientidele asjaajamise pangaga mugavamaks, kiiremaks ja paindlikumaks. Ootame külla ka neid, kes on küll tundnud LHV Panga teenuste vastu huvi, kuid pole leidnud seni võimalust tulla meie Tallinna kontorisse.

Tere tulemast LHV Panga Tartu kontorisse! **LHV**

TULGE KÜLLA: Tartu kontori juhataja Veronika Saare ootab nii praegusi kui ka uusi kliente.

Auto keskmine kombineeritud kütusekulu 7,4-9,1 l/100km. CO2 heitmed 193-239 g/km.

Saksa Auto
Tallinn, Mustamäe tee 6
tel 622 2222

Saksa Auto Kaks
Tallinn, Peterburi tee 2D
tel 680 8100

Aasta Auto Plus
Tartu, Aardla 101
tel 680 3640

Maailma ääreni. Ja sealt edasi. Touareg.

Uuenenud Volkswagen Touareg'iga võid sõita muretult maailma ääreni välja. Kui Sa ise sinna teed ei leia, juhatab Sind kohale raadio-navisüsteem "RNS 850".

Ühes võid kindel olla - eelkäijast 200kg kergem, uue keskkonnasõbraliku hübriidajamiga Touareg garanteerib Sulle unikaalse sõidumõnu igal teel.

Tekst: Ants Vill, pildid: Scanpix, Bulls

Miljardäriks edevuse laadaga

Ameerika muinasjutt on lihtne: leia hea ja hästi müüv idee ning arenda sellel põhinevat äri niikaua, kuni miljardid tugeva voona pangaarvele hakkavad kogunema. Harvardi ülikooli pooleli jätnud noorukese **Mark Zuckerbergi** edu tõestab, et selliseid imelugusid võib juhtuda ka praegusel ajal.

Ühikatoas leiutatud, tasuta kasutatava sotsiaalvõrgustiku Facebook sihikindla arendajana on 26-aastasest Markist saanud ajaloo noorim dollarimiljardär ning Facebooki riigis on praeguseks sama palju asukaid nagu poolles Hiinas või näiteks kogu Euroopa Liidus: 500 miljonit.

Edulugu muutub idee teostamise kuuendal aastal üha tõsisemalt võetavaks: Facebook on oma sünnimaal Ameerika Ühendriikides juba sagedamini kasutatav internetiteenus kui senine imelaps Google. Noorepoolset ärijuhti on kutsutud oma arvamusil kuulutama isegi maailma vägevate riikide tippkohtumisele. Facebook kogub Marki kindlal juhtimisel järjest enam jõudu kogu infotehnoloogiat kasutava maailma eluviiside muutmiseks globaalse ühiskonna uue sotsiaalse lõimestiku kujundamiseks. Üha enam aetakse Facebooki vahendusel ka äri.

Uus, uljas ja ... privaatsusevaba maailm ootab meid. Sest Marki saladus on lihtne: kaup, mida ta müüb, on edevus ning uudishimu kaasinimeste tegevuse vastu. Ning seda ostab himukalt igaüks. Forbesi nimekirja järgi on maailma noorimal miljardäril praegu üle nelja miljardi dollari, millega ta on maailmas jõukuselt 212. kohal. Samas klassis on ka vormelikuningas Bernie Ecclestone, kuid näiteks filmigurusid George Lucast ja Steven Spielbergi edestab Zuckerberg suitsa miljardiga.

Noorim miljardär

1984. aastal sündinud Mark Elliot kasvas üles New Yorgi korralikus eeslinnas Dobbs

Ferrys. Tema isa Edward on hambaarst ja ema Karen terapeut. Juudiperekonnas sirgunud Mark on avalikult teatanud, et on ateist. Programmierimise vastu tekkis tal suur huvi juba kooliajal, kui ta kirjutas suhtluskeskkondade ja arvutimängude programme. Veel tundis ta süvendatud huvi ladina keele vastu.

Gümnaasiumipäevil lõi ta isa kontori töötajate jaoks suhtluskeskkonna, kirjutas versiooni arvutimängust Risk ja muusikamängu programmi Synapse. Muusikamängijas rakendas Mark tehinitellekti, et paremini järgida kasutaja muusika kuulamise harjumusi ning selle abil pakkuda kuulajale rohkem seda, millest too lugu peab. Juba siis pälvis Mark arvutiajakirja PC Magazine ja mainekate asjatundjate tähelepanu: Synapse'i tahtsid osta nii Microsoft kui ka AOL. Väheseltest, nad üritasid võimekat keskkoolinoort endale tööle värvata. Mark ei läinud. Ta otsustas selle asemel hoopis ülikooli lõpetada. Aastal 2002 astus ta nimekasse ja USA vanimasse kõrgkooli – Harvardi ülikooli – ning liitus seal juudi korporatsiooniga Alpha Epsilon Pi. Ülikoolist mäletatakse teda eelkõige seetõttu, et ta võis tsiteerida lõikude kaupa peast eeposi, nagu näiteks Iliast.

Idee luua midagi suhtlusega seonduvat oli Markil juba gümnaasiumist. Seal oli olnud kombeks avaldada igal sügisel tudengite, õppejõudude ja teenistujate fotoalbum, et äsja saabunud õppurid tutvuksid kiiremini üksteise ja „kohalikega“.

Mark oli alustanud juba enne Harvardisse astumist keskkonna loomist, kus sai hääletada ülikoolilinnaku kuumimate asukate poolt. Aga kuulsusrikastest aegadest kõnelevaid legende on mitmesuguseid. Üks kõlab nii: esimene, ajutiselt murtud südame ja mõne kokteili järel sündinud idee olnud kuri: võrrelda sai kohalikke kuulsusi ja koduloomi.

Harvardi päevil kandus mõte kohe edasi asjalikumale pinnale. Elektroonilise pildiraamatu loomiseks vajaliku fotoandmebaasi sai Mark ülikooli serverisse häkkimise teel. Tähelepanuväärsel 4. veebruaril 2004. aastal ülikooli ühiselamutoas käivitatud Facebook oli esialgu mõeldud üksnes Harvardi jaoks. See oli suhteliselt lihtne ja sisaldas peale fotoalbumi vaid teadetetahvleid ja muud sellist. Nelja esimese online-tunniga kogus lehekülge aga 450 külastajat ning 22 000 fotode vaatamist. Ööpäevaga tekkis juba umbes 12 000 liiget.

Algne idee – peegeldada tegelikku kogukonda ja inimeste tegelikku identiteeti – sisaldas just neid võtmespekte, millest hiljem kujuneski maailma praeguseks suurim kommuun Facebook. Keskkond, mille vajalikkusest oli ülikoolilinnakus palju räägitud, sai tänu Marki ettevõtlikkusele tõelisuseks vähem kui nädalase programmeerimistööga. Aga kohe tekkisid ka vastuolud: paar vanemate kursuste tudengit

süüdistasid Marki, et too on selle asemel, et neid ülikooli võrgustiku arendamisel abistada, hoopis nende idee varastanud ning loonud konkureeriva toote. Vaidlus jõudis kohtusse ja alles 2008. aastal päädis kohtusaaga kokkuleppega.

Kiiresti väga suure populaarsuse võitnud keskkond väärrib laiendamist, leidis Zuckerberg ning värbas appi kursusekaaslased Dustin Moskovitzi, Eduardo Saverini ja Chris Hughesi. Leiutis, millele hiljem mõisteti nimeks panna sotsiaalne suhtluskeskkond, laienes kiirelt Stanfordini, Dartmouthi, Columbia ja New Yorki ülikooli, Cornelli, Browni ja Yale'i, seejärel aga lumepallina edasi teistesse õppeasutustesse, millel oli Harvardiga lähemaid kontakte.

Äkksööst kõrgustesse

2004. aasta suve alguseks ehk viie kuuga olid Zuckerberg ja kompanii laiendanud Facebooki 45 kooli ning keskkonna tarvitajaid sai mõõta sadades tuhandetes. Elu näitas, et leiutise jaoks oli pinnas olnud küps juba tükk aega. Esialgu üksnes tudengitele mõeldud Facebooki kasutajate ring laienes. Ilmselt tekkiski toona alles kahekümnese Marki pähe selgus: tegeleda tuleb ainult tõeliselt tähtsaga. Igatahes jättis Mark väärrika Harvardi sinnapaika ning kolis Ameerika teise serva, Palo Alto California, kuhu rajas oma firma esimese peakontori.

Suve jooksul õnnestus tal hankida ka esimene päris tulu: internetis rahaga arveldamise eduka keskkonna PayPal kaasasutaja ja juht, investeerimispankur Peter Thiel mahutas Facebooki pool miljonit dollarit ning sai firmast kümme protsenti omale. Investeeringuid olid Mark & Co selleks ajaks teinud minimaalselt. Tol suvel oli Markil veel plaanis sügisel tagasi Harvardi minna. Seda pole ta teinud tänaseni, nagu ka Moskovitzi. Saverin ja Hughes aga naasid Harvardi ülikooli ja lõpetasid selle magna *cum laude*.

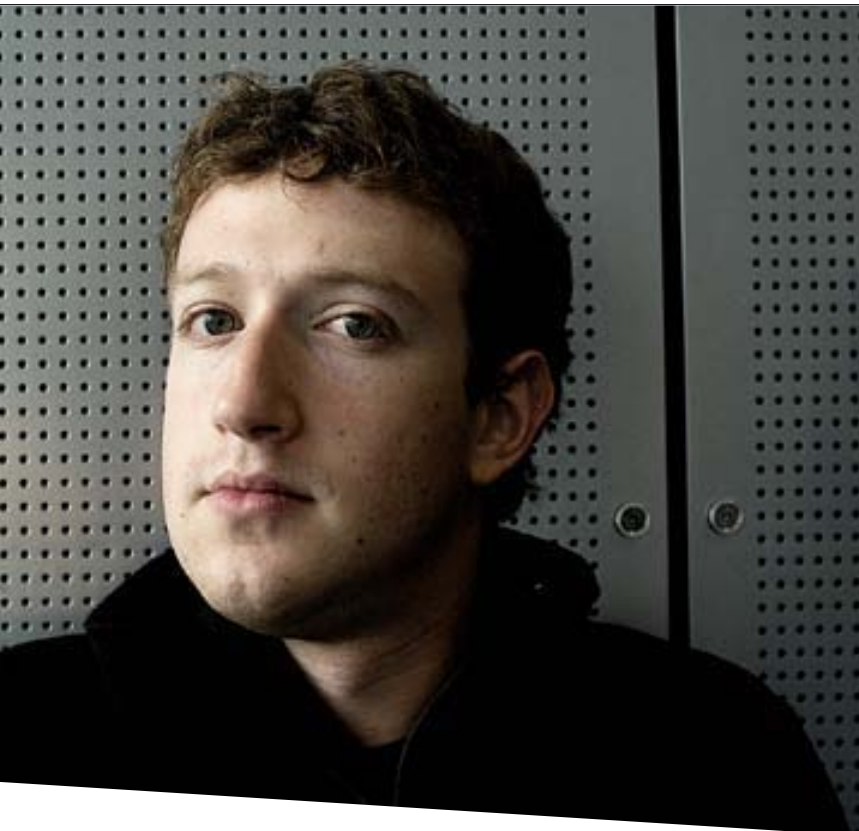
Kiire kasv ja väikesed tulud

Facebooki kõrgkoolide versioon anti käiku 2005. aasta sügisel, mil kõrgkoolide võrgustikes liitumiseks oli vaja kolme liikme kutset. Alates septembrist 2006 on Facebook avatud kõigile, kel aastaid 13 või enam ja kellel on kehtiv e-posti aadress. Ühtlasi käivitati tõhus nn suhtesüvendamise mootor News Feed, mis teavitab kasutajat kõikide tema sõprade tegevustest Facebookis. Mõni kriitik on näinud selles vahendis ka võimalust küberahistamiseks. Sealpeale on privaatsus Facebookis üsna suhteline mõiste, ent enamik kasutajaid lepib sellega, sest uudishimu ja edevus on häbelikkusest tugevamad.

Marki esimene seadus „Liikmeskond kahekordistub iga aastaga“ on küll arvutustehnika

MEESKONNA-MÄNGIJA:
Mark Zuckerberg on olnud pidevalt ümbritsetud tublide ja nutikate kaaslastega.

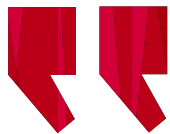
kohta edukalt kehtiva Moore'i seaduse parafras, kuid näib senini paika pidavat. Muide, pooled liikmed kasutavad oma kontot iga päev ning 150 miljonit kasutajat väisab suhtluskeskkonda oma mobiiltelefoni kaudu veelgi aktiivsemalt – suisa mitu korda päevas. Facebook kõneleb oma kasutajatega 70 keeles ja ligi 180 riigis.

Uut hoogu arengule andis pool aastat hiljem rajatud Facebook Platform. See arenduskeskkond võimaldab luua Facebookile sotsiaalvõrgustiku arendusi. Ilmnes taas, et huvi ja vajadus sellisteks arendusteks oli väga suur: paari nädalaga olid uuslahendused kogunud juba miljooneid kasutajaid. Praegu on Facebookil üle 800 000 arendaja. Kogu Facebooki hiiglaslikku kliendivõrgustikku teenindab 30 000 serverit üle ilma ning nende arv kasvab kiirelt.

Facebooki laiendamine kõigile elualadele jätkub üha kiirenevas tempos. Keskkonnas on ligi miljard eraldi lehekülge ning 50 miljardit fotot – tublisti rohkem kui näiteks Google'i pildipangas. Rahalise arvlemise süsteem ähvardab aga mõningail andmeil astuda varvastele senisele arvlemisigandile PayPalile.

Sotsiaalne mõju kasvab tundidega

Paljudes riikides on Facebook peamine sotsiaalkeskond, mida kasutavad suhtlemiseks ja enesetutvustuseks loendamatud suuremad ja väiksemad grupid, firmad ja liikumised. Facebook ja selle arvukad rakendused on ka kampaaniate korraldamise ja poliitika vahendid. Kes tahab olla edukas ning ennast noorematele põlvkondadele vajalikuks teha, kasutab lisaks traditsioonilistele

Ajaloo suurim privaatsusekaotaja on osanud end vägagi varjus hoida – isegi Facebookis.

kampaaniavahenditele ka Facebooki. Mitmes totalitaarsemas riigis on väljaspool riigiparaadi kontrolli olev suhtluskeskkond keelatud.

Facebooki kasutatakse edukalt inimeste taustauuringuks, kuritegude lahendamiseks ja väidetavalt ka nende kordasaatmiseks. Hiljuti tuli Facebook välja uue leheküljega Facebook + Media, mille tulipunktis on meediaettevõtete veebilehtede külastatavuse suurendamine sotsiaalmeedia abil. Uuringud näitavad, et uudise loetavus suureneb kolm kuni viis korda selle ülespanekul Facebooki, kus uudise kõrvale ilmuvad selle kasutajate pildid, kellele lugu meeldis. Ja veel: Facebookis saab uudist kommenteerida, mis on suurema osa jaoks poolest miljardist liikmest sootuks enneolematu võimalus. Valmimas on arendus, mille abil saavad Facebooki kasutajad teha üksteisele tasuta telefonikõnesid.

Elu nagu filmis, film elust

Mark Zuckerberg on tõesti kõva tegija. Ta on kutsutud esinema G8 tippkohtumisele ning tema lugu hakkavad rahaks tegema Hollywoodi filmihaid. Film „Sotsiaalvõrgustik“ („The Social Network“) jõudis vaatajate ette juba tänava septembris toimival New Yorgi filmifestivalil. Kuulsad tegelaskujud ja kuulsad näitlejad: peamiselt poplauljana tuntud Justin Timberlake (Facebook Inci presidendi Sean Parkeri rollis) ning Hollywoodi üks tuntumaid noorema põlve näitlejaid Jesse Eisenberg (Zuckerbergina). Filmi režissöör on „Kakluskubi“ ja „Seitsme“ autor David Fincher.

Marki isiklikust elust on suhteliselt vähe teada. Tema seisukohavõtte kopeerivad väljaanded üksteiselt, samuti nagu elulugugi. Siiski on läbi tilkunud, et varasematel aastatel elas Mark väga askeetlikes tingimustes. Vahel kirjutatakse, et ta on üsna kalk, hoolimatu ja mühaklik. Kohtusse on ta väidetavate ideevargustega sattunud mitu korda. Igatahes on ta lihtsate programmeerimisevahendite abil loodud lahendusega teinud mõju laiendamise teel suuresti ära senistele IT-gigantidele. Ka on seltskonnaajakirjandus saanud vahel kirjutada tema Aasia päritolu sõbratarist Priscilla Chanist. Abielus Zuckerberg teadaolevalt veel pole. Ajaloo suurim privaatsusekaotaja on osanud end vägagi varjus hoida – isegi Facebookis.

Kust tuleb raha?

Tasuta levitatav ja osalustasuta kasutatav sotsiaalne võrgustik ei peaks just nagu kasumit tootma. Esialgu ei toonudki suhtlusvõrgustik midagi sisse peale sotsiaalse kapitali ehk ülimalt kiirelt suureneva liikmeskonna. Keskkonna arendamiseks oli aga raha vaja.

2005. aastal saadi riskifondist Accel Partners ligi 13 miljonit ja Greylock Partnersilt veel umbes 28 miljonit dollarit. Samal aastal ostis näiteks

meediamoguli Rupert Murdoch'i News Corporation ära eduka sotsiaalvõrgustiku MySpace, mis oli toona hulga suurem kui Facebook. Siis käisidki jutud, et ka Facebookile paneb mõni meedia-kompanii käpa peale. Zuckerberg eitas kuuldusi ning teatas, et ei müü. Samas oli avalikkusse lekkinud kassaaruannete järgi Facebookil tol aastal näiteks netokahjum ligi neli miljonit dollarit.

Järgmine kosilane, seekord mitte anonüümne, oli USA suurim internetifirma Yahoo! ning läbirääkimistel kerkis hind kuni miljardi dollari. Esimeseks investoriks olnud Thiel, kes kuulus toona Facebooki nõukogusse, teatas, et Facebooki õige väärtus on kaheksa miljardit – arvestusega, et 2015. aastaks on aastakasum miljard dollarit. Mark omakorda kinnitas, et ei soovi Facebooki rahaks teha, sest plaanib säilitada sõltumatus ning tulevikus avalikule börsile minna.

Ehkki Facebook on tasuta, liigub selles ja selle ümber päris palju raha. Praegu tuleb ligi 30% beetaversioonina keskkonna algusjärgus olevates rakendustes kasutatava mänguraha ehk nn krediidi ostmisest (kursiga 10 krediiti 1 dollar). Seda krediiti kulutatakse Facebookis päris palju. Teine suurem allikas on reklaamitulud, sealhulgas väikereklaamijate raha. Uuringud näitavad,

et Facebook kogub samavõrra kasutajainfot kui Google ja Microsoft, kuid seni veel vähem kui Yahoo!

Reklaami Facebookis loetakse suhteliselt tootvaks, ehkki bännerite klikiarv on vaid viiendik võrreldes tavapärase netilehede tasemega. Seda eripära seletatakse asjaoluga, et Facebooki kasutajad on osavamad reklaami blokeerima ning tänu oma noorusele ka peibutiste suhtes immuunsemad, eelistades suhelda peamiselt sõpradega. Fimade ja toodete erilehtedel on aga klikisagedus üllatuslikult kohati lausa kümme korda suurem tavapärasesest loiu klõpsamisest.

2006. aastal tuli müügitööst 52 miljonit dollarit, mullu aga juba 800 miljonit ning käesoleva aasta müügituluks ennustatakse 1,1 miljardit dollarit. Niisiis saavutati 2007. aastal välja käidud väga optimistlik eesmärk aastaks 2015. juba viis aastat enne tähtaega. Plussi jõudis ettevõtte esimest korda 2009. aasta septembris ning praegu on Facebooki väärtus turuhind u 12 miljardit dollarit. Vahepeal üle ilma harukontoreid rajanud ja samas alla 1500 töötajaga Facebook teatas oma tegevuse viiendal aastal, et kolib oma rahvusvahelise peakorterit Iirimaa pealinna Dublinisse.

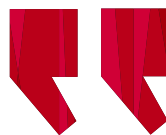
Hoolimata hiiglaslikest rahasüstidest on Mark Zuckerberg hoidnud äri esimeste priskemate tuluaastateni oma kindlates kätes: talle kuulub praegu Facebooki suurim tükk, 24%. Ühegi investeerija ega omaniku osalus ei küüni üle 10%. Zuckerbergi peamine põhimõte on olnud mitte võtta raha vastu investoritelt, kes himustavad sekkuda firma juhtimisse.

Uus, parem maailm

Lisaks Facebooki algusest peale saatnud kohtulugude suhtluskeskkonda ja selle arendamist jälgitanud pidev ja tugev kriitikatuli kasutajate puuduliku ning kohati olematu privaatsuse pihta. Programmi on küll lihtne kasutada, ent privaatsust seadistada on küllalt keerukas. Nii ongi paljudele kasutajatele üllatuseks ja ehmatuseks, et nende vaid lähematele sõpradele mõeldud teated ja ka pildid on tegelikult kergelt kättesaadavad paljudele.

Viimane suurem uudispomm lõhkes tänavu, kui üks turvaasjatundja kogus 100 miljoni Facebooki kasutaja profiilid, vajades selleks vaid lihtsat programmijuppi. Oma saagi pani Ron Bowes allalaadimiseks internetti välja, et näidata, kui puudulik on Facebooki privaatsussüsteem. Facebook ei lasknud ennast justkui hiigellekkest ehmatada ning teatas, et see teave oli ju niikuinii avalik. Ja ei maksa unustada, et kõik, mis kunagi Facebooki kirjutatud, on kusagil tal- lal, isegi kui see on kasutaja teada kustutatud. Siiski on Facebook teinud sel aastal üsna palju, et kasutajad vaataksid üle oma privaatsusseaded. Sellegipoolest – Orwelli maailm on teoks saamas inimeste enda vabatahtlikul õhinal. **LHV**

TAGASIHOIDLIK:
kuigi Mark Zucker-
bergi tegi rikkaks
inimeste edevus,
siis tema enda elust
teatakse väga vähe.

**Zuckerbergi
peamine
põhimõte on
olnud mitte
võtta raha
vastu inves-
toritelt, kes
himustavad
sekkuda
firma juhti-
misse.**

Mida Sa õigupoolest Audilt ootad?

Väikest autot?!

Audi A1 on *premium*-segmentis täiesti uudse lähenemisega moderne, sportlik ja seisusekohaselt ökonoomne väikeauto, milles on ühendatud nelja-rõnga kaubamärgi kõik vored. Tere tulemast proovisõidule. www.audi.ee/a1

Audi A1 1.4 TFSI S tronic (90 kW / 122 hj): keskmine kütusekulu: 5,2 l/100 km; keskmine CO₂-emissioon: 119 g/km
Audi A1 1.6 TDI (77 kW / 105 hj): keskmine kütusekulu: 3,9 l/100 km; keskmine CO₂-emissioon: 103 g/km

**Uus Audi A1 -
Sinu järgmine suur unistus.**

Audi
Vorsprung durch Technik

Pildid: *Scanpix*

Aasia ahvatlev unistus

Aasia riikide viimase aastakümne majanduste ja elatustaseme hoogne kasv paneb kohalikke üha enam mõtlema oma säästude investeerimisele. Paljud hiljuti rikkaks saanud aasialased kasutavad üha enam professionaalse varahalduse teenuseid – seepärast peituvad teenusepakujate jaoks Aasias tohutud arenguvõimalused.

Tekst: **Ringo Raudvee**
LHV Panga privaat-
panganduse kliendihaldur

gal kultuuril ja turul on omad eripärad ja arengustaadiumid. Heidame pilgu sellele, kuidas on arenenud Aasia varahaldus ning kohalike klientide eelistused, kokkuvõtvalt – milline on Aasia unistus?

Uus Klondike

Tormijooks kohalike rikaste varadele on toonud kaasa Euroopa ja Põhja-Ameerika privaatpankurite immigratsiooni. Nii mõneski mõttes on Aasia nagu uus Klondike (jõgi Kanadas, millest sai alguse kullapalavik). Mõni aasta tagasi oli pankadel lihtne uusi kliente värvata, see nõudis minimaalseid pingutusi. Raha oli palju ning see otsis endale sobivat väljundit – tihti aktsiaturgude näol. Läänemaailmaga võrreldes olid Aasia kliendid oma olemuselt n-ö vähem keerulised

ning valmis julgelt oma vara kasvatama. Nende riskijulgus ületas suuresti lääne konservatiivseid ametivendi. Lisaks leidis palju neid, kes soovisid ise aktsiatega kauplemises kätt proovida.

Aasia arengule tuginedes tekkis Euroopas vaikselt lootus, et Aasia kliendid hakkavad vaatama ühe enam erinevate pakujate järele ning koostöö läänemaailma pankadega tiheneb. Kõik see oli äratuskellaks Wall Streeti, Lombard Streeti ja Paradeplatzi pankuritele, algatades tõelise pangaliitsentside, ühisetevõtete ning Aasia ettevõtete ülevõtmisavalduste esitamise laviini. Loomulikult kinnitasid välismaa pankurid Aasias, et just nemad on oma ala parimad professionaalid ning neilt pärinevad konkrentsult turu parimad teenused ja oskused.

Siis aga, just kõige hoogsama tantsu ajal,

katkes äkki muusika. Uute pankade kliendid leidsid, et nende varad ei olnudki tegelikult nii täiuslikud ja vastupidavad, kui neile oli lubatud. Turud langesid, keerulised finantsinstrumendid varisesid kokku ning õnn pööras kõigile selja. Varahaldurid suutsid selle peale vaid käsi laiutada ja tunnistada oma suutmatust sekkuda. Keskmiselt kahanesid varahaldajate portfelleid üle maailma umbes 40%.

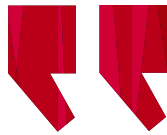
Kiire toibumine

Ehkki langus oli eriti järsk ja dramaatiline just Aasia turgudel, toibuti seal sellest kõige kiiremini. Ajaks, mil lääne turud jalgealuse kaotasid, olid Aasia omad juba kiiresti rajale tagasi saanud. Täna on ilmselge, et Aasia kasutab võimalust luua läänemaailma majanduskasvule uus alus, pakkudes varahaldusele selgelt parimaid võimalusi maailmas. Aktsiaturgude languse ja kohalike klientide meelehäarmi saatel on varahaldurid suutnud hinnata ümber oma ettekujutuse Aasia kliendist ning kohandanud oma teenuse pakkumise sisu.

Varahaldusnõustamist pakkuv ettevõtte Scorpio korraldab hiljuti uuringu määratlemaks, mida Aasia kliendid tegelikult oma varahaldurilt ootavad. Selgus, et esineb kindel erinevus võrreldes varasemate eelistustega, mida tuleb teenuse edukaks pakkumiseks tingimata arvesse võtta. Potentsiaalsete klientide ambitsioon ei sisalda enam alati suurt riskijulgust.

„Stereotüüpne Aasia klient tundus olevat üksnes rahale orienteeritud ja riskialdis jõukas kodanik,” kirjutab Scorpio Partnershipi partner Sebastian Dovey. Mis aga uuringust selgus, on sellest kirjeldusest kaugel. Täna Aasia varahalduse teenuse tarbija on võrdlemisi sarnane läänemaailma arenenud turgude kliendiga: ta on riskiküsimuses alalhoidlik, võttes kuulda nõuandeid, ning ootab, et varad oleksid kaitstud.

Kahtlemata ei usalda see klientuur enam pimesi varahaldurite lubadusi, et pakutakse kindlat investeringut. Nii mõneski aspektis on Aasia klientidel väga sarnaseid jooni 1950.–1960. aastate Ameerika kommuunidega, kes püüdisid

Aasia kliendid rõhutavad, et soovivad oma varahaldajaga aktiivset, ent neutraalset nõuandlikku suhet.

Ameerika unelma poole. Need on inimesed, kes panevad aluse järgmisele tööstuslikule kasvule – Aasia unistusele.

Tutvu minu perega

Kuigi varahaldajate peamine fookus on keskendunud Aasia suurematele linnadele, on hakatud pöörama üha enam tähelepanu ka teistele kasvavatele finantskeskustele, nagu Jakarta, Taibei, Soul, Bangkok ja Manila. Need turud ja kliendid võivad olla küll üsna erinevad, ent neid ühendab üks omadus, mida rõhutatakse – läbipaistvus.

Kliendid on muutunud valvsamaks, ettevaatlikumaks ja skeptilisemaks – inimesed ei usalda enam nii kergelt. Riskide puhul oodatakse suuremat läbipaistvust ja varade likviidsust, lisaks on varade kaitse olulisem kui võimalik tulevane tootlus. Aasia kliendid rõhutavad, et soovivad oma varahaldajaga aktiivset, ent neutraalset nõuandlikku suhet. Ka Euroopas on suhted olulised, aga liiga tihti kohtab siin panga suhtumist „Bring me the money and leave”. Samas ootavad Aasia kliendid palju enam tihedal suhtlemisel põhinevat kontakti, tutvumist nende perekonnaga ning täielikku arusaamist nende äridest. Kohalikud kliendid on pigem ühe panga kesksed, hinnates pikaajalisust ja lojaalsust. Seepärast on privaatpankuri jaoks kriitilise tähtsusega hoida tööl samu inimesi: *premium*-tasemel privaatpankurid liiguvad uude asukohta tihti koos klientidega. **LHV**

FAKTE

- Aasias elab ligi 2,4 miljonit dollarimiljonäri (allikas: Merill Lynch ja Capgemini).
- Hinnanguliselt kasvab Aasia majandus u 12% aastas, ületades 2013. aastaks rikkuselt USA-d. See tähendab, et privaatpankuritele on taas ahvatlevad võimalused.
- Jätkuna kavatakse mitu Euroopa ja USA privaatpanga juhti siirduda oma koduriigist Aasiasse. Näiteks HSBC-i juht viib oma tegevuse üle Hongkongi ning plaanib avada seal lisaks 100 senisele filiaalile veel 20.
- Credit Suisse märgib omalt poolt, et eelmisel aastal tuli juba ligi veerand privaatpangandusse suundunud rahast Aasiast. Aasia näitab oma kohaolekut kõikjal.

16 000 klienti ootab liitumist

Septembri keskpaigaks oli umbes 16 000 inimest esitanud avalduse muuta alates 2011. aastast oma aktiivseks pensionifondiks mõni LHV pensionifond.

Tekst: **Mihkel Oja**
LHV Varahalduse juht

Praegu kogub II samba pensionit LHV-s 33 500 inimest ehk 38% enam kui eelmisel aastal. Kuna tavaliselt laekub septembri lõpus ja oktoobris fondivahetus-avaldusi kõige rohkem, ootame, et LHV pensionifondide klientide arv kasvab uue aasta alguseks üle 60 protsenti.

Finantsmaailma turbulentsel ajal ning tõusu- perioodil 2009. aastal tekkisid Eesti pensionifondide tootlustesse suured erinevused, mis on ilmselt olnud ka aktiivsema fondivahetuse üks peapõhjusi. Kõik LHV II samba fondid on läbinud mõnaperioodi ja sellele järgnenud ralli parimate tulemustega, olles praegu oma ajaloo kõrgeimal tasemel. Seepärast on loogiline, et LHV fondid juba said ning saavad ka edaspidi kõige rohkem kliente juurde.

Eelmise, LHV jaoks eduka fondivahetusperioodi lõpus küsis üks ajakirjanik, kas LHV on teadlik suuremast vastutusest, mis kaasneb klientide arvu kasvuga, ning selleks valmis. Praegu, umbes 10 kuud hiljem, on hea tõdeda, et LHV pensionifondid on olnud tootlustelt parimad ka 2010. aastal (10. septembri seisuga, pensionikeskus.ee andmetel).

Meie lipulaev on kuni 50% aktsiaturgudele investeeriv LHV Pensionifond L (endise nimega Maaailma Aktsiad), mis on tänava üle 10% plussis (10. septembri seisuga). Ka madalama riskitasemega – kuni 25% aktsiaturgudele ning ainult võlakirjadesse investeerivate – pensionifondide võrdluses on sel aastal saavutanud parima tulemuse LHV pensionifondid (vaata võrdlust: lhv.ee/pension).

Riik plaanib fondivahetust lihtsustada

Täpsed muudatused sõltuvad veel riigikogust, kuid kava järgi saab järgmise aasta aprillist alates vahetada aktiivset fondi (fond, kuhu suunduvad uued pensionimaksud) jooksvalt, st esitatud avaldus jõustub paari tööpäeva jooksul. Seni kogutud raha saab edaspidi viia ühest fondist teise üle kolm korda aastas: jaanuaris, mais ja septembris (avaldus tuleb esitada üle-eelmise kuu lõpuks).

LHV tervitab kõiki muudatusi, mis lihtsustavad II samba omanike jaoks fondivahetust ning võimaldavad neil kiiremini reageerida. Fondivahetuse hõlbustamine peaks parandama ka pensionifondide konkurentsi, mis saab II samba omanikele tähendada ainult head.

Tulevaste maksete teise pensionifondi ümbersuunamine üldjuhul inimesele kulusid kaasa ei too, näiteks LHV-s on võimalik esitada fondivahetusavaldus teenustasuta. Ühte fondi juba kogutud raha üleviimisel teise fondi tuleb aga arvestada 1% suuruse väljumistasuga seal, kust kogutud summa üle tuuakse. Kui võrrelda seda väljumiskulu tootluste erinevustega, mis fondidel on ajalooliselt olnud, siis see ei olegi nii suur.

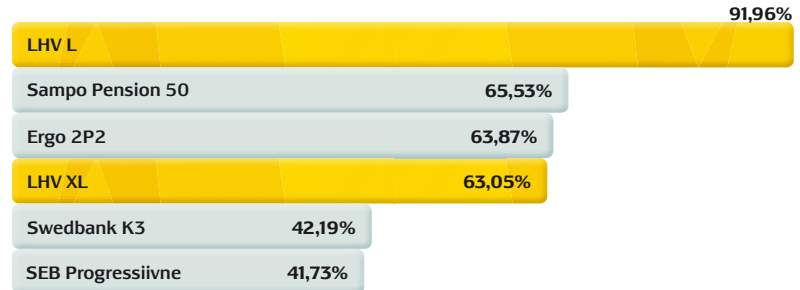
Väljumistasu ei võeta juhul, kui pensioniiga on lähemal kui viis aastat või kui fondi vahetatakse sama fondivalitseja raames, näiteks suunatakse raha ühest LHV fondist teise LHV fondi.

Üks muudatus rakendub fondivahetusele veel: kui praegu peab üleviimiseks olema kogutud vähemalt 500 osakut, siis järgmisest aastast tühistatakse osakute minimaalne piirmäär.

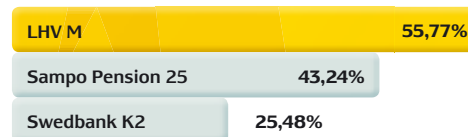
2011 taastuvad maksed II sambasse

2010. aastast jätkas II samba makseid vabatahtlikult 55,7% LHV pensionifondide kliente: selle-

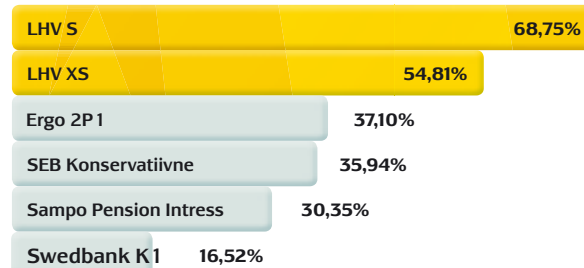
Progressiivsete fondide tootlused alates süsteemi loomisest:

Tasakaalustatud fondide tootlused alates süsteemi loomisest:

Konservatiivsete fondide tootlused alates süsteemi loomisest:

Tootlused põhinevad Pensionikeskus.ee andmetel 31. augusti 2010. a seisuga. Võrdluse ei ole lisatud funde, mis ei alustanud 2002. aasta suvel. Fondi eelmiste perioodide tootlus ei tähenda lubadust ega viidet fondi järgmistele perioodidele tootluste kohta. Fonde LHV XL, M ja XS juhtis esimestel aastatel Seesam Varahaldus.

On hea tõdeda, et LHV pensionifondid on olnud tootluselt parimad ka jooksvalt, 2010. aastal.

kohase avalduse esitanud pensionikogujad maksavad tänava II sambasse 2%. Alates 2011. aastast laekub nende inimeste II sambasse 2 + 2%, st nii inimene ise kui ka riik investeerivad 2%. Riik teeb suurema panuse aastail 2014–2017, tasudes neljal aastal järjest pensionikoguja eest 4% asemel 6%.

Need II pensionisamba omanikud, kes jätkamise avaldust ei esitanud, ei ole tänava II sambasse investeerinud. Aastast 2011 taastuvad nende maksed tavalisega võrreldes pooles mahus: inimene ise maksab 1% ja riik lisab 2%. Aastast 2012 jätkuvad nende pensionikogujate laekumised tavalise 2 + 4% süsteemi alusel.

1954. aastal ja varem sündinud II samba omanikud, kes esitasid vabatahtlikult pensionikogumise jätkamise avalduse, koguvad samuti alates 2010. aastast tavalise 2 + 4% süsteemi alusel. **LHV**

Võrdle tootlusi kalendriaastate kaupa, samuti viimaste aastate keskmisi tootlusi lhv.ee/pension.

„Pole kursis, ei huvita ...”

43% II sambaga liitunud ei ole kursis või neid ei huvita, mis nende pensionifondiga toimub. 20% ei ole oma fondi tulemustega rahul ning ainult 29% on rahul või enam-vähem rahul, selgus LHV Varahalduse korraldatud uuringust.

Tekst: **Deana Vuhka**
LHV Varahalduse pensioni projektijuht

Kuid mis II samba omanike üldise vähesel rahulolu seas meeldivamana silma paistab, on rahulolevate pensionikogujate osakaal LHV klientide hulgas. Uuringus osalenud LHV klientidest väljendas oma pensionifondi tulemustega rahulolu 62%, mis on turu keskmisest tulemustest üle kahe korra kõrgem.

Alla poole teab

II samba süsteemi jaoks on mõtlemapanev uuringutulemus see, et 43% küsitluid (LHV klientidest 26%) pole oma pensioniks kogutava raha käekäiguga kursis, neid ei huvita see või nad ei saa fondidest aru.

Samal ajal ütles ainult neli inimest kümnest (LHV klientidest viis inimest kümnest), et nad on valinud pensionifondi teadlikult. Täna on enam valinud fondi kas kellegi (nt pangatelleri) soovitusel põhjal, müügitöö surve, kodu-panga järgi või mõne muu hüve tõttu (otsus on seotud mõne muu pangatoote valikuga või on kampaania käigus saadud kingitusi).

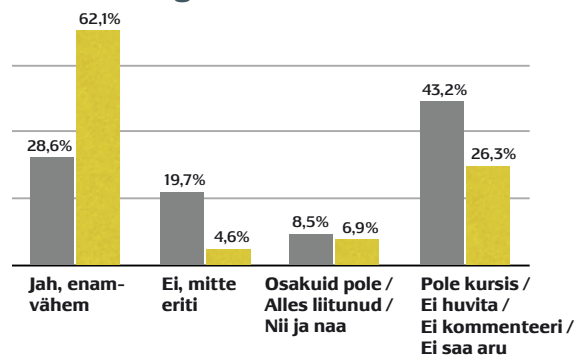
Osaliselt on sellised tulemused põhjendatud asjaoluga, et paljudel on II sambasse kogutud veel väike summa, mistõttu kroonides mõõdetuna ei olegi fondide võrdlustulemused inimeste jaoks kuigi erinevad. Samas on investering II sambasse keskmise eestlase jaoks suurim finantsinvestering, mis aja möödudes saab ainult kasvada ja tähtsamaks muutuda. Võib arvata, et seepärast lisandub edaspidi neid pensionikogujaid, kes teevad oma valiku teadlikult – oma huve silmas pidades.

Aastaid tagasi, mil pensionisüsteem alles käivitati ja pensionifondidel veel ajalugu puudus, olidki emotsionaalsemad otsused loomulikud. Teiseks tuli tollal langetada põhimõtteline otsus, kas üldse liituda II sambaga: üle poole liitunud on seda teinud vabatahtlikult, kohustuslik on II sammas aga alates 1983. aastast sündinutele.

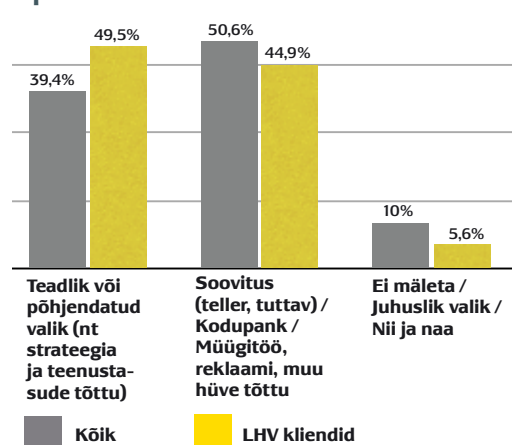
Küsisime uuringus osalenutelt ka seda, millist lisateavet nad pankadelt või riigilt ootavad. Kõige vähem oli neid, kes arvas, et kogu soovitatav teave on neile kättesaadav, samas kui peaaegu kõik ülejäänud soovisid mingit liiki lisateavet. Vastused nendele küsimustele erinesid nii palju, et tulemusi saab kirjeldada ainult märksõnade abil.

Paljud soovisid perioodilist teavitust oma fondi tootluse kohta, et saada teada, kui hästi on fondi investeringutel läinud. Samuti oldi huvi-

Kas olete oma pensionifondi tulemustega rahul?

Kas liitusite pensionifondiga oma teadliku valiku alusel või soovitas teile keegi kindlat pensionifondi valida?

tatud üldisest infost pensionifondide toimimise ning selle kohta, kuhu fondid investeerivad ja mille alusel investimisotsuseid tehakse. Lisaks soovisid küsitluid saada selgust teenustasudes.

Meedia roll väike

Uuringus osalenud olid ühtlasi seisukohal, et avalik meedia käsitleb pensionifondide teemat liiga vähe, ent ise fondide tulemuste jälgimine käib üle jõu. Sagedamini esinesid veel sellised märksõnad nagu *selgem informatsioon süsteemi toimimise kohta, erinevate fondide võrdlus ja II samba väljamaksete viisid*.

On ilmne, et kaheksa aasta jooksul, mil II sammas on toiminud, on pangad ja riik jaganud teavet ebapiisavalt. Seepärast tuleb edaspidi teavitada elanikke rohkem ja sisulisemalt.

Septembri lõpp ja oktoober on oodatavalt kõige aktiivsem fondivahetusperiood, mil praegu rahulolematud II samba omanikud saavad oma senise valiku üle vaadata. Loodetavasti kogeme aasta pärast sarnaseid küsimusi esitades, et teadlikkus ja rahulolu on II samba omanike seas suurenenud. **LHV**

PÄRIMUSMUUSIKA LÕIKUSPIDU

1.-2. OKTOOBER 2010 PÄRIMUSMUUSIKA AIT, VILJANDI

2 - päevane ülevaatefestival koos õpitubadega Eesti ja meie lähinaabrite pärimusmuusika paremikust

ILGI (LÄTI) ◆ ALEKSEI ARKHIPOVSKY (VENEMAA)

PAABEL ◆ RO:TORO ◆ TANTSUMASIN

MARI & PASTACAS ◆ SVJATA VATRA ◆ VÄGILASED

MAARJA JA KAROLIINA ◆ GJANGSTA

- WWW.FOLK.EE -

MAARJA NUUT

KAROLIINA KREINTAAL

Investeerimisest ainult naistele

LHV alustab tänavu sügisel ainult naistele mõeldud investeerimisürituste sarja „Investeerimisklubi naistele”, mille peaesmärkideks on tutvustada õrnemale soole investeerimisvaldkonda ning luua uusi kontakte.

Tekst: **Maire Martinson**
„Ainult naistele” klubi projektijuht

Tegemist pole täiesti uue algatusega: naistele suunatud investeerimiseminare on korraldatud varemgi, kuid need on jäänud üheksandseteks projektideks. Tänavu märtsis LHV „Investeerimiskooli” raames peetud seminar „Investeerimisest naistele” äratas meeldiva üllatusena suurt huvi. Nii otsustasimegi välja tulla tervikliku üritustesarjaga.

Kohal tipptegijad

Ehkki äri, investeerimist ja pangandust laiemalt on peetud pigem meeste maailmaks, on viimastel aastakümnetel hakanud see eelarvamus mõranema. Uue seminarisarja peaesinejad on selle trendi erdateks näideteks. Oleme kutsunud kõnelema oma ala tipptegijaid nii majandus- kui ka kultuurivallast – tuntud ja tunnustatud arvamussaadikuid. Esinejaid ja toimumisaegu valides oleme toetunud LHV naisklientide hulgas tehtud uuringule.

Iga klubiürituse avamise au on Eesti mõnel

silmapaistval naisel ning ürituse teises pooles astub üles meessoos esindaja. Ka maskuliinse poole esindajad on palutud esinema Eesti ettevõtjate hulgas.

Naisteklubi hakkab koos käima kord kuus kolmapäeviti kl 18. Oleme plaaninud seitse üritust novembrist kuni maini, mis leiavad aset Meriton Conference & Spa hotelli Piano baaris.

Klubiüritustel otsime vastuseid küsimustele „Kas investeerimine on ainult meeste maailm?“, „Kas naisinvestor toetub piirsituatsioonid pigem mõistusele või intuitsioonile?“, „Milline on seos kosmeetikatoodete igapäevase tarbimise ja investeerimise vahel?“, „Milline seos on kosmose-turismil ja investeerimisel?“, „Kas kunst mõjutab investeerimist või investeerimine kunsti?“ jne. Need on ainult mõned teemad, mida püüame oma üritustesarjas avada.

Esimene üritus

Sarja „Investeerimisklubi naistele” aväritus toimub novembri esimesel poolel. Selle õhtu peaesinejaks oleme kutsunud Eesti Ekspressi ajakirjaniku Tiina Jõgeda, kellega koos otsime raha õnnevalemite. Seejärel tutvustab LHV Panga nõukogu esimees Rain Lõhmus investeerimistemat laiemalt. Iga klubiõhtu esinejad ja teemad kuulutame välja LHV koduleheküljel kuu aega enne üritust.

Kutsun teid avastama investeerimise põnevad maailma! **LHV**

Mängides targemaks

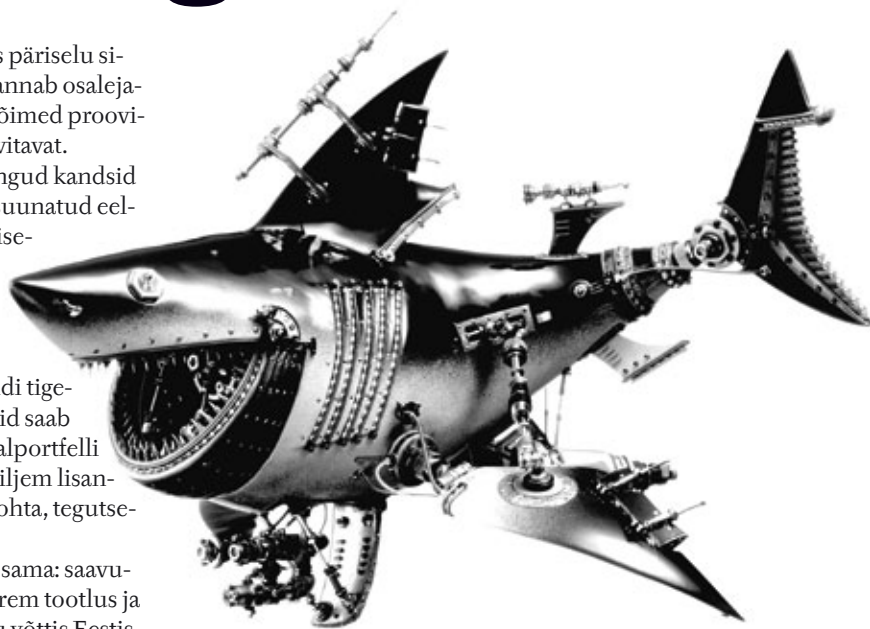
LHV aktsiamäng „Börsihai” töötab tulla tänava sama põnev nagu alati ning auhinnadki on sama vinged kui mullu. Mäng on endiselt kõigile tasuta ning käib 11. oktoobrist 5. novembrini.

Investoritele suunatud mäng, kus päriselu simuleeritakse virtuaalportfellis, annab osalejatele hea võimaluse panna oma võimed proovile ning õppida rohkelt uut ja huvitavat.

Esimesed LHV korraldatud mängud kandsid nime „Noor pensionär” ning olid suunatud eelkõige investeerimise propageerimisele. Investeerida sai korra päevas, iga päev lisandus virtuaalsele kontole 5000 krooni ning mäng kestis kaheksa nädalat.

2005. aastal nägi ilmavalgust veidi tigemdam mäng „Börsihai”, kus tehinguid saab teha päevasiseselt, kaupleva virtuaalportfelli kantakse kohe 10 000 eurot ning hiljem lisandub 1000 eurot kauplemispäeva kohta, tegutseda saab neli nädalat.

Eesmärk on neis mängudes aga sama: saavutada teiste osalejatega võrreldes parem tootlus ja suurima väärtusega portfelli. Mullu võttis Eestis, Lätis ja Leedus mängust osa ligikaudu 2000 huvilist. Ka tänava ootame sama palju osalejaid.

Lihntne ja põnev

Mäng on sisult lihtne ja tegevuskeskkond reaalse eluga väga sarnane: Balti börsidel saab tegutseda reaalses maailmas hindadega, USA turgudel väikese viivitusega. Alguses kantakse mängija virtuaalportfelli 10 000 eurot, mis tuleb paigutada kasulikult kui võimalik. Päeva sees võib teha mitu tehingut, mis teeb mängu eriti põnevaks. Järgmise börsipäeva eel genereeritakse aktsiamängu edetabel, kus portfelliid on reastatud suuruse järgi. Nädala lõpus avaldatakse võitjate eelmise nädala tehingud. Mängu on võimalik alustada hommikul kell 10, kui avatakse Balti börsid, ning lõpetada kell 23, kui suletakse USA börsid.

Vinged auhinnad

Möödunud aastatel on peaauxinnaks olnud kauplemise ja investeerimisega seonduv, näiteks

mõni edev tehnoloogialahendus või lihtsalt lõogastav reis Wall Streetile, kaupleva arvuti, ka Vancouveri taliolümpiamängude külastus. Tänavugi plaanime väärikat peaauxhinda ja mitut väiksemat auhinda: täpne auhinnanimekiri avaldatakse mängu eel LHV koduleheküljel. Tähtsaim auhind on aga kogemus, mis saadakse börsimängus osalemisest.

Tänavu on osalejal võimalik panna registreerimisel peale oma nime kirja ka ettevõtte, mida ta esindab. Nii võib LHV aktsiamängust saada ühtlasi asutusesisene mäng, mille lõppedes võib iga ettevõtte või asutus premeerida oma helgemaid päid.

Mängule registreerime alates 4. oktoobrist. Vaata lähemalt aadressilt lhv.ee/hai. Haaravat aktsiamängu! **LHV**

Tekst: **Alo Vallikivi**
LHV Panga
maaklertegevuse juht

Raha tekitab skandaale

2001. aastal paisutas aktsiamängu võitja algpanust 1000 korda, lõpetades kaheksanädalase mängu 254 miljoni kroonise portfelliga. Tollased reeglid võimaldasid kasutada tuletisinstrumente ning väga odavaid aktsiaid, mida turukogemusega mängijad oskavad ka ära kasutada. Auhind anti võitjale kätte. Tänavu saab kasutada ainult piiratud nimekirjas olevaid aktsiaid.

Veelgi grotesksem oli 2008. aastal toimunu. Nimelt manipuleeris üks osavõtja väärtpaberiturgu

eesmärgiga saavutada aktsiamängus parem tulemus. Finantsinspeksioon karistas mängijat rahatrahviga.

Portfelli Funky Dinosaur omanik sisestas Nasdaq OMX Tallinna börsile mitu väikesemahulist eksitavaid tehingukorraldust, tühistades need peatselt ja tehes tehinguid samal ajal aktsiamängu virtuaalportfellis. Sellega tekitas mängija börsil kaupleva vaeleusaama, et tehingukorraldustes nimetatud hinnaga on olemas aktsiate müügi- või ostuhuvi.

LHV Panga bilansimaht ületas miljardi krooni piiri

2010. a esimese poolaasta lõpuks oli LHV Panga bilansimaht kasvanud 1,1 miljardi kroonini. Pank teenis esimesel poolaastal 5 miljonit krooni kasumit.

LHV Panga hoiuste maht on kasvanud 979 miljoni kroonini ja laenuportfell 469 miljoni kroonini. „Ühtlustasime krooni- ja eurohoiuste intressid juba 1. aprillil ning pärast seda on meie hoiuste maht kiiresti kasvanud,” ütles LHV Panga juhatuse esimees Erki Kilu. „Tänaseks on meil juba üle 1 miljardi krooni hoiuseid. Järgmiseks eesmärgiks oleme seadnud hoiuste mahu kasvamise aasta lõpuks 2 miljardi kroonini, et saaksime stabiilselt suurendada ka panga laenuportfelli.”

Panga esimese poolaasta neto tegevustulud olid kokku 34 miljonit krooni, mis on 42% enam kui 2009. aasta esimesel poolaastal. Neto teenustasutulu teenis pank 21 miljonit krooni, intressitulud 6 miljonit krooni ja finantstulu 8 miljonit krooni.

„Investeerimiskooli” ootab huvilisi

Tänavu sügisel algab juba neljas „Investeerimiskooli” seminarisarja hooaeg, mis pakub nii uusi ja huvitavaid kui ka vanu ja läbiproovitud seminare.

Sari on mõeldud kõigile, kes tunnevad huvi investeerimise ja väärtpaperiturgude vastu. „Investeerimiskooli” seminaridel räägime sellest, kuidas teha oma esimesed sammud, kuidas aktsiaid analüüsida, riske hallata ja vigasid vältida, samuti sellest, millele investeerimisel laiemalt tähelepanu pöörata. Ei puudu ka konkreetsed investeerimisideed.

Seminarid toimuvad Tallinnas ning sel hooajal esimest korda „Investeerimiskooli” vormis ka Tartus. Sarja kuuluvad pikemad eri teemadesse sissejuhatavad seminarid ning turuseminarid, kus tutvustame teatud piirkonna investeerimiseid ja -trende.

Seminarid on tasuta: eelregistreerujale maksab pikem seminar 150 krooni (kohapeal 200 kr) ja turuseminar 100 krooni (kohapeal 150 kr). Nii Tallinna kui ka Tartu üritustele on võimalik osta hooajapilet, mis on 50% odavam kui pilet igale seminarile eraldi. Seminarid on kavas õhtuti pärast tööpäeva ning kestavad enamasti poolteist tundi.

Peale tavaseminaride korraldab LHV nii Tallinnas kui ka Tartus kitsama suunitlusega seminare kindlate kauplemisplatvormide või toodete tutvustamiseks (nt optioonid, futuurid). Need seminarid on tasuta ning toimuvad väiksemas ringis ja LHV kontorites. Neile seminaridele tuleb ette registreeruda.

„Investeerimiskooli” seminarid Tallinnas

- 28.09** Esimesed sammud
- 5.10** Balti turuseminar
- 19.10** Analüüsimeetodid
- 2.11** Kuidas väärtpaperiturgul ellu jääda?
- 16.11** Globaalne turuseminar
- 7.12** Järgmine kümnend investeerimismaastikul

„Investeerimiskooli” seminarid Tartus

- 6.10** Esimesed sammud
 - 3.11** Analüüsimeetodid
 - 17.11** Turuseminar
 - 8.12** Järgmine kümnend investeerimismaastikul
- Lisateave: lhv.ee/investeerimiskool

Luba tegutseda Soomes

Augusti keskel väljastatakse Soome Finantsinspektsioon LHV Pangale loa, millega pank saab hakata osutama piiriüleseid teenuseid Soomes.

Juulis tegi sellekohase otsuse ka Eesti Finantsinspektsioon. 28. juunil sõlmis LHV Pank Luottotalo Fenno Oy-ga laenuportfelli ostulepingu. Tehinguga omandati ligikaudu 12 500 eraisiku laenulepingud Soomes 13,6 miljoni euro väärtuses. LHV Pank võttis üle ka seni Fennos töötanud 19 inimese töölepingud ja Helsingi kontori.

Uusi liitunuid juba 15 000

Eesti väärtpaperite keskregistri andmetel oli septembrikuu alguseks avaldanud 15 300 inimest soovi liituda LHV II pensionisambaga. Kui kogu eelmise aasta jooksul sõlmis LHV-s pensionikogumise lepingu kokku umbes 12 500 inimest, siis tänavu ületas liitujate hulk mulluse näitaja juba suvel.

LHV Varahaldus on seadnud eesmärgiks hõivata 2011. aastal 10% II samba turust. Seda eesmärki ei ole kerge täita, kuid LHV-I on hea meel, et järjest rohkem on inimesi, kes valivad omale pensionifondi tootluse järgi. Pensionikeskus.ee andmetel on LHV pensionifondidel jätkuvalt Eesti parimad tootlused.

Pensionifondiga liitumiseks või senise pensionifondi vahetamiseks tuleb esitada avaldus hiljemalt 31. oktoobril. Lihtsaim viis seda teha on LHV koduleheküljel lhv.ee/pension.

Ootame messile

LHV ootab kõiki 24. oktoobril Nokia kontserdimajas toimuvale investeerimismessile „Rahakompass 2010”. LHV korraldab üritusel tasuta investeerimisseminare nii algajatele kui ka edasijõudnutele. Lisateave: www.investmentor.ee.

HOOLIV - SÕBRALIK - KODUMAINE

SOLARIS KINO

Tekst: **Tiit Efert**,
pildid: **Olga Makina, Piret Pakler**

LHV Pank laienes Soome

Soomlased ootavad LHV Pangalt kiiret ja mugavat teenindust ning huvi tuntakse ka parema intressiga hoiustamise vastu, lausus LHV Panga juhatuse esimees **Erki Kilu**.

Miks otsustasite minna Soome turule?

Kahel põhjusel. Meie koduturg on Eesti ja tahame siin panga korralikult käima saada, kuid samal ajal tuleb otsida ka muid laienemisvõimalusi. Me rahastame oma laenutegevusi ainult hoiuste kaudu ja seetõttu on panga kasvatamise seisukohalt oluline, et hoiuste maht kasvaks. Soome hoiuseturg on Eesti omast kümme korda mahukam ning isegi väike turuosa Soomes tähendab tegelikult suurt summat. Emapanka, kes laenutegevuseks raha annaks, meil ei ole. Samas on see ka hea, sest pole kedagi, kes oma äranägemisel ja soovi järgi meilt raha tagasi küsiks.

Teine põhjus oli võimalus osta juba olemasolev eraisikute laenuportfell Soomes ning saada sellega kaasa töötav kontor Helsingis koos 20 inimesega. Kui peaksime kõike nullist alustama ja hakkama organisatsiooni Soomes alles üles ehitama, siis võtaks see väga palju aega ja palju tuleks õppida.

Kuidas on LHV Pank Soomes seni vastu võetud?

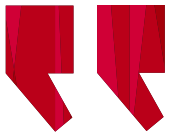
Enne Soome turule sisenemist tegime üsna ulatusliku turu-uuringu. Selgus, et koht on meie jaoks täiesti olemas. Kuigi pooled soomlased ei arva Eesti pangast midagi, on teine pool jällegi üsna vastuvõtlikud ning tunnevad Eestist tuleva panga vastu huvi. Eelkõige oodatakse kiiret ja mugavat teenindust ning tuntakse huvi senisest parema intressiga hoiustamise vastu.

Milliseid tooteid soomlastele pakute?

Eelkõige eraisikute laene ja hoiuseid. Laenu- de andmist alustame septembris ja hoiustega järgmisel aastal. Huvitav tundub ka krediitkaar-

ÜLETAB PIIRE:

Erki Kilu juhiv LHV Pank muutub järjest rahvusvahelisemaks.

Soome hoiuseturg on Eesti omast kümme korda mahukam ning isegi väike turuosa Soomes tähendab tegelikult suurt summat.

diturg. Arveldussüsteemiga me praegu liituda ei plaani, sest see on Soomes märkimisväärselt keerulisem süsteem kui Eestis ning nõuaks korralikku investeringut nii raha kui ka aja näol.

Mis võiks olla LHV Panga eelis Soomes tegutsevate pankade ees ja millega kavatsete Soome pangandusturul eristuda?

Olles nüüd paar kuud Soomes tegutsenud, imestan isegi, et paljud asjad, mis Eesti pankades on elementaarsed, on Soomes tunduvalt keerulisemad. Lihtne näide: kui ettevõtte soovib internetipangast laekunud makseid oma raamatupidamisprogrammi eksportida, siis on selleks vaja eraldi teenus osta.

Hoiustamiseks pakume paremat intressi, sest suudame seda raha parema intressiga ka

välja laenata kui ainult Soomes tegutsevad pangad. Laenude puhul on oluline teenindamise kiirus ja mugavus: nendes aspektides peame suutma eristuda, sest laenutooted ise on sarnasugused nagu teistel suurematel pankadel.

Millistesse riikidesse on järgmisena plaan laieneda?

Lätis ja Leedus olime juba varem, nüüd ka Soomes. Panga kasvamine ja laienemine on seotud asjaoluga, et täpselt samas tempos tuleb suurendada ka panga kapitali. Lihtne on rääkida, et meil on vaja Eesti kapitalil põhinevat panka. See tähendab aga, et meil on vaja ka Eesti kapitali, millega panka üles ehitada. Kui võtta rusikaregel, et panga kapitali suurus peaks olema 10 protsenti panga bilansimahust, siis täna on LHV Panga bilansimaht 1 miljard krooni ja kapital 100 miljonit krooni. Kui võtame eesmärgiks kasvatada äri ja jõuda näiteks 10 miljardi kroonini, mis annab Eestis ainult suuruselt tagasihoidliku viienda koha, siis tähendab see juba 1 miljardi krooni suurust kapitali. See on aga päris palju. Seega, püüame panka üles ehitada jätkusuutlikult ja võtta kõike samm-sammult. Praegu on meil piisavalt palju uusi ja olulisi projekte töös ning päris uute riikide poole me ei vaata. **LHV**

VÄRSKE JUHT:
LHV Panga piiriülese tegevuse juhina asus Soomes tööle Rändy Hüt-si, kes on kaheksa aastat töötanud peamiselt analüüsi ja riskijuhtimisega seotud positsioonidel Eesti pangandussektoris ning veel kaheksa aastat finantsjuhina Starmanis.

Telli endale või oma sõbrale ajakiri Investeeri! Täida allolev ankeet või saada sooviavaldus e-postiga aadressile info@lhv.ee

Soovin tellida tasuta ajakirja Investeeri! järgmisele postiaadressile:

.....
.....

Tellijä nimi

Soovin saada investeerimisteavet ka e-postiga

Soovin LHV tasuta investeerimisinõustamist*

Tellijä e-posti aadress

* tasuta investeerimisinõustamised toimuvad ainult Tallinnas.

Spordiala nr 1

Jalgpall on muutunud harrastajate arvult Eesti kõige populaarsemaks spordialaks, kinnitab Eesti Jalgpalli Liidu president **Aivar Pohlak**.

Tekst: **Tiit Efert**

Kuidas jalgpalliliidul praegusel raskel ajal läheb?

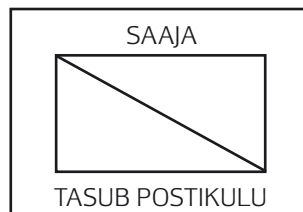
Oleme kindlustatud liidu töö praeguses mahus hoidmiseks finantsidega kuni aastani 2018, seega võib öelda, et käib igapäevatöö jalgpalli arendamise nimel. Kõnealune maht tähendab aastas umbes 65 miljonit krooni.

Kuidas sponsorite raha kasutate?

Sõltub toetajast ja temaga tehtud kokkulepest. LHV Panga toetuse kavatseme pikemas perspektiivis suunata liidust edasi klubidesse pearaha printsiibil ehk vastavalt klubi harrastajate arvule.

Milline on jalgpalliharrastuse seis praegu Eestis?

Jalgpall on saanud harrastajate hulgalt kindlasti spordialaks number 1 – viimasena möödusime harrastuslikust kalapüügist. (Naerab) Meeste jalgpalli mängitakse viies ja naiste jalgpalli kolmes liigas, see tähendab siis täiskasvanuid, lisaks noortesarjad. Kokku on Eestis

Luba nr 1624

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

Ajakiri Investeeri!
Tartu mnt 2
10145 TALLINN

Eesti jalgpallikoondis ja LHV Pank osalesid 1. septembril Kalamaja põhikooli aktusel, kus jalgpallurid kohtusid lastega ning EJLi president Aivar Pohlak ja LHV Panga nõukogu esimees Rain Lõhmus allkirjastasid viis aastat kestva koostöölepingu.

umbes 13 000 registreeritud jalgpallurit, mis on umbes üks protsent rahvastikust. Kaugem plaan on harrastajate arv viiekordistada.

Kui lihtne on huvilisi trenni saada? Mida teete huviliste leidmiseks?

See on rohkem klubide ülesanne, kes sageli alustavad treeningrühmadega juba lasteaedades. Jalgpalliklubisid on kõikjal üle Eesti ja see tagab ühtlase haaratuse.

Milline spordiala on huviliste seas jalgpalli peamine konkurent?

Noortespordis ei oskagi öelda – pigem oleme meie teistele konkurendiks. Olukord on praegu selline, et jalgpall teeb esimese valiku ja alles seejärel saavad võimaluse teised alad.

Millised on liidu eesmärgid lähitulevikus?

Tegeleme 2024. aastani ulatuva arenguplaaniga, mis hõlmab kõiki jalgpalli osi.

Mida pakute oma sponsoritele?

Usun, et meie reklaamiväljundid on Eesti spordis ühed parimad. Lisaks püüame viia toetaja isiklikku kontakti kõigi jalgpalli osapooltega: klubide, mängijate, nende perede, fännide ja teiste toetajatega.

Kuidas plaanite kasvatada meistriliiga populaarsust?

Oleme saanud aru, et ainus tee selleni on stabiilsete ja ajalooaga klubide teke ja toetamine, kelle ümber saavad koonduda klubi väärtusi tunnetavad ning omaks võtavad poolehoidjad. Anname endale aru, et internetiajastul on see keeruline ja nõuab muu kõrval märgatavat ja püsivat sportlikku edu, mille nimel me kõik üheskoos ka töötame. **LHV**

Fakte Eesti jalgpallist

- Võistkondi Eesti jalgpalli 2010. a meistrivõistlustel: 550
- Harrastajaid: 13 635 (sh umbes 1000 naist)
- Ametlikke kohtumisi 2010. aastal: 4300
- Staadione: umbes 200
- Kõige rohkem pealtvaatajaid 2010. aastal: 3. septembri Eesti–Itaalia kohtumine (täismaja ehk 9692 pealtvaatajat), meistriliigas 25. juuli FC Levadia – FC Flora kohtumine (3250 pealtvaatajat)

Toetame kõige populaarsemat spordiala

Toetame jalgpalli kahel põhjusel. Esiteks on jalgpall kõige laiemal kandepinnal spordiala Eestis – lastest kuni rahvuskoondiseni. Teiseks on jalgpall ühtlasi kõige populaarsem spordiala maailmas. LHV Pank tegutseb Eestis, Lätis, Leedus ja ka Soomes, seega on meilgi rahvusvaheline mõõde.

Spordiala valikul oli määravaks veel see, et Eesti Jalgpalli Liidu (EJL) halduspool on tugev ning arusaamine organisatsioonikultuurist haakub meie panga kujutlusega tänapäevasesest dünaamilisest organisatsioonist. Jalgpall on üks väheseid alasid, kus tegeletakse laste ja noortega süsteemselt ja tõsiselt. LHV Panga kui uue põlvkonna panga jaoks on see väga tähtis. Mõistagi on oluline ka see, et Eesti

pank toetaks Eesti rahvuskoondist alal, mis kogub populaarsust.

LHV Pank on järgmised viis aastat Eesti Jalgpalli Liidu peasponsor. Eesti kapitalil põhineva panga jaoks on kindlasti oluline toetada nii Eesti rahvuskoondist kui ka laste ja noorte jalgpallurite arengut. Kindlasti ei ole see ainult rahaline toetus. Meil on varuks hulk uuenduslikke viise, kuidas jalgpalli arengut Eestis edendada – näiteks jalgpalli toetusfondile alusepanemine.

Lisaks kingib LHV Pank Eesti koolidele kokku 600 jalgpalli. See on esimene sümbolne samm näitamaks, et me ei ole ainult jutumehed ega toeta üksnes eliitjalgpalli.

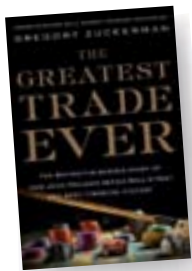
Rain Lõhmus
LHV Panga nõukogu esimees

Värsket lugemisvara

Pidevalt täienes küünib finantskirjanduse maht LHV raamatukogus juba peaaegu 300 teoseni ning paljusid neist Eestist mujalt niisama lihtsalt laenutada ei õnnestu. Augustis lisasime riulitele üle kahekümne uue raamatu, neist kuut tutvustame siin.

Tekst: *Erko Rebane*, LHV Panga analüütik

Gregory Zuckerman

The Greatest Trade Ever: The Behind-the-Scenes Story of How John Paulson Defied Wall Street and Made Financial History (2009)

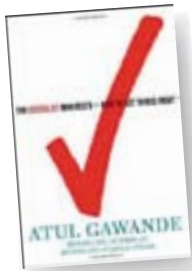
Üleilmse finantskriisi teemal on tänaseks kirjutatud üle poolesaja teose, mis keskenduvad valdavalt kannatajatele. Michael Lewise „The Big Short” kõrval on see teos üks väheseid, mille fookus on võitjatel. Zuckerman jutustab loo inimestest, kes aitasid *hedge*-fondi juhil John Paulsonil teha kinnisvaraturu vastu panustades Wall Streeti ajaloo kõige kasumlikum tehing.

Harry Markopolos

No One Would Listen: A True Financial Thriller (2010)

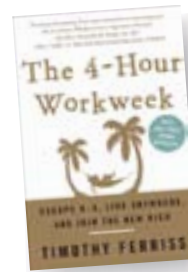
Markopolose raamat jutustab loo pühendunud meeskonnavast ja selle katkest paljastada ajaloo suurim finantspettur, Bernard Madoffi. Ühest küljest antakse teoses hea ülevaade USA väärtpaberijärelevalve ebakompetentsusest, teisest küljest avatakse üks psühholoogiasse ning näidatakse, kuidas muutub inimese käitumine, kui mängus on suured rahasummad.

Atul Gawande

The Checklist Manifesto: How to Get Things Right (2009)

Nii labase ja lihtsana kui ühe kontrollnimekirja järgimine ka ei tunduks, näitab Atul Gawande, kuidas see meetod aitab leida keerulistele probleemidele tõepoolest väga kergesti lahendusi. Töötades kirurgina ja kirjutades arvamuskirju ajakirja New Yorker, ei too autor huvitavaid näiteid mitte ainult meditsiini valdkonnast, vaid puudutab ka paljusid teisi tööstusharusid.

Timothy Ferriss

The 4-Hour Workweek (2009)

Tegemist on 2007. aastal ilmunud paljukiidetud teose täiendatud ja uuendatud versiooniga, mis on mõeldud neile, kes soovivad nautida rohkem vabadust ning kogeda vähem stressi, ent ei oska leida oma elus ja töökorralduses vajalikku efektiivsust. Ferriss õpetab, kuidas kontrollida oma valikuid ning tuua pensionipõlve unistused tänasesse päeva.

Agustin Silvani

Beat the Forex Dealer: An Insider's Look into Trading Today's Foreign Exchange Market (2008)

Tihti arvatakse, et valuutaturul kauplemiseks piisab fundamentaalse ja tehnilise analüüsi teadmistest, kuid tegelikkuses on veel üks oluline tegur – diiler. Erinevalt paljudest teistest *forex*-raamatutest, mis keskenduvad põhiterminite ja strateegiatega selgitamisele, toob Silvani teos välja võimalused, kuidas võib diiler kasutada kogu seda infot ühe kaupleja vastu.

Tony Hsieh

Delivering Happiness: A Path to Profits, Passion, and Purpose (2010)

Kui tuleks nimetada ettevõtteid, mille eduloo ja brändi tuntuse võiks käsi südamele kirjutada laitmatu klienditeeninduse arvele, tuleks mainida Zappos't. See on 1999. aastal asutatud internetipõhine jalanõude jaemüüja, mis müüdi kümme aastat hiljem 1,2 miljardi dollari eest Amazonile. See autobiograafiline raamat on täis kirge, mõtteid ja strateegiaid, mida ettevõtte tegevjuht Tony Hsieh presenteerib kui toimivat õnnelamit eduka äri juhtimiseks.

Tule tutvu investeerimis- ja kauplemisalase kirjanduse täieliku valikuga LHV raamatukogus või uuri lähemalt finantsportaalis „Investeerimiskooli” leheküljelt.

TÕUSEV MAJANDUSPORTAAL DELFIS

Lihtne ja kiire viis majanduseluga kursis hoidmiseks!

Värsked ja olulised
uudised majandusest!

123 594 lugejat nädalas!*

DELFI
MAJANDUS

majandus.delfi.ee

* Andmed pärinevad TNSMetrixi iganädalase veebilehtede külastatavuse statistikast (34. nädal).

PuraVida®
AVASTA PUHTUS

Lisainfo **PuraVida®** sarjast leiad www.hansgrohe.ee

Meie hindame vett: EcoSmart tehnoloogiaga varustatud Hansgrohe segistid säästavad kuni 50% veetarbimisest. Veesäästuga kaasneb ka oluline energia kokkuhoid ja CO₂ emissiooni vähenemine.

Kõige kõrgemad tootlused pensionifondide ajaloos.

Võrdle ja liitu
lhv.ee/pension

LHV pension

Eesti väär